ROK IV. Nr. 5 (19)

DZIENNIK URZĘDOWY

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poleskiego

Wydany przez Kuratorjum O. S. P. w Brześciu nad Bugiem

z funduszów nauczycielstwa Okręgu.

Brześć nad Bugiem 1 maja 1926 r.

TREŚĆ:

48.

Do Dyrekcji Gimnazjum

(według rożdzielnika)

W sprawie rozporządzenia ministerjalnego o gimnazjalnych egzaminach dojrzałości, zdawanych w języku niepolskim.

Kuratorjum przesyła w załączeniu do wiadomości rozporządzenie Ministerstwa z dnia 31 marca 1926 r. Nr. II-4030/26 w sprawie gimnazjalnych egzaminów dojrzałości, zdawanych w języku niepolskim, w związku z mającymi się odbyć w maju—czerwcu r. b. w Brześciu n/B. egzaminami dojrzałości dla eksternistów, abiturjentów szkół średnich z językiem nauczania rosyjskim.

1 załącznik

K. WOLBEK
Kurator Okręgu Szkolnego

otrzymują:
1) Gimn. rosyjskie w Brześciu
2) „ „ w Pińsku
3) „ „ w Łunińcu
4) „ Związku Rodz. w Nieświeżu

Rozporządzenie

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 31 marca 1926 r.

w sprawie gimnazjalnych egzaminów dojrzałości zdawanych w języku niepolskim.

§ 1. **Do zwyczajnych i rozszerzonych egzaminów dojrzałości,** przewidzianych w „Regulaminie gimnazjalnych egzaminów dojrzałości“ (Nr. 2/164) Dziennika Urzędowego Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, poz. 8, stosuje się ogólnie przepis następujący:

Abiturjent szkoły średniej, dopuszczony do egzaminu zwyczajnego lub rozszerzonego, zdaje z każdego przedmiotu egzaminacyjnego w tym języku, w którym odbywa się nauczanie tego przedmiotu w danej szkole.

Jeżeli nauczanie jakiegoś przedmiotu w różnych klasach danej szkoły odbywa się lub odbywało się przejściowo w różnych językach, abiturjent zdaje w języku, stosowanym w klasie najwyższej.

§ 2. W miarę potrzeby Kurator Okręgu Szkolnego może urządzać za zgodą Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego **gimnazjalne egzaminy dojrzałości dla eksternów,** odbywające się w języku niepolskim, z wyłączeniem tych przedmiotów. których nauczanie w języku polskim w szkołach

średnich ogólnokształcących względnie z których egzaminowanie w języku polskim jest na danym terenie zawarowane obowiązującemi przepisami.

§ 3. Do zwyczajnych i rozszerzonych egzaminów dojrzałości, zdawanych przez abiturjentów szkół z niepolskim językiem nauczania, oraz do egzaminów dojrzałości zorganizowanych dla eksternów na zasadzie § 2 niniejszego rozporządzenia, stosuje się „Regulamin gimnazjalnych egzaminów dojrzałości", ogłoszony w Nr. 2/164 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, ze zmianami poniżej wyszczególnionemi:

α) Punkt 4 § 13-go otrzymuje brzmienie:

„4) wykaz lektury z języka polskiego, języka nauczania i języków obcych".

β) Ustępy trzeci i czwarty § 15-go otrzymują brzmienie:

„1) Nie można dopuścić do egzaminu dojrzałości ucznia który otrzymał ocenę niedostateczną:

z języka polskiego, języka nauczania, historji wraz z nauką o Polsce współczesnej w którymkolwiek wydziale gimnazjum",

γ) § 21 otrzymuje brzmienie:

„Zwyczajny egzamin dojrzałości odbywa się według zasad następujących:

Liczba przedmiotów egzaminu ustnego wynosi 6; należą do nich zawsze religja, język polski, język nauczania. Każdy abiturjent zdaje egzaminy piśmienne z 4 przedmiotów, do których należą zawsze: język polski, język nauczania. Poza religją, językiem polskim i językiem nauczania każdy abiturjent wybiera kombinację z 3 przedmiotów egzaminacyjnych, a w tej liczbie 2 przedmioty, z których zdaje egzaminy piśmienne. Obowiązują przytem normy i ograniczenia, poniżej wyłuszczone.

I. Zwyczajny egzamin dojrzałości typu matemat.-przyrodniczego.

A. Przedmioty egzaminacyjne, poza religją, językiem polskim i językiem nauczania, dzielą się na grupy:

1) a) matematyka, b) fizyka wraz z chemją, c) przyrodoznawstwo (z wyłączeniem kursu klasy VIII, jeżeli abiturjent nie uczył się w niej tego przedmiotu);

2) a) język obcy nowożytny, którego abiturjent uczył się obowiązkowo w klasie VIII, b) historja wraz z nauką o Polsce współczesnej.

B. Każdy abiturjent wybiera z tych grup 3 przedmioty egzaminu ustnego w sposób następujący:

2 przedmioty z grupy I-ej;

1 przedmiot z grupy II-ej.

C. Egzaminy piśmienne, oprócz egzaminów z języka polskiego i języka nauczania, abiturjent zdaje z dwu z pośród wybranych przedmiotów, należących do grup I-ej i II-ej, z wyłączeniem historji w każdym wypadku, a przyrodoznawstwa wówczas, gdy do wybranej kombinacji przedmiotów egzaminu ustnego nie należą jednocześnie historja i przyrodoznawstwo.

D. Na egzaminie piśmiennym z języka polskiego każdy zdający wybiera i opracowuje jeden z trzech tematów, dobranych w ten sposób, że dwa są zaczerpnięte z lektury polskiej jeden z historji Polski;

z języka nauczania — każdy zdający wybiera i opracowuje jeden z trzech tematów, bądź zaczerpniętych z lektury w tym języku, bądź ogólnych;

z matematyki — abiturjenci rozwiązują jednego dnia dwa zadania, jedno algebraiczne, drugie bądź z geometrji z trygonometrją, bądź z geometrji analitycznej, bądź z geometrji wykreślnej;

z fizyki — jednego dnia dwa do czterech zadań z różnych dziedzin przedmiotu;

z przyrodoznawstwa — każdy zdający wybiera i opracowuje jeden z trzech danych tematów;

egzamin z języka obcego nowożytnego polega na opowiedzeniu w tym języku treści dwukrotnie przeczytanego tekstu obcojęzycznego lub na napisaniu wypracowania na jeden z trzech zadanych tematów; w drugiem przypadku temat wybiera dowolnie każdy ze zdających.

II. Zwyczajny egzamin dojrzałości typu humanistycznego.

A. Przedmioty egzaminacyjne, poza religją, językiem polskim i językiem nauczania, dzielą się na grupy;

1) a) język łaciński, b) język obcy nowożytny, którego abiturjent uczył się obowiązkowo w klasie VIII, c) historja wraz z nauką o Polsce współczesnej;

2) a) matematyka, b) fizyka wraz z chemją.

B. Każdy abiturjent wybiera z tych grup 3 przedmioty egzaminu ustnego w sposób następujący:

2 przedmioty z grupy I-ej,

1 przedmiot z grupy 2-ej.

C. Egzaminy piśmienne, oprócz egzaminów z języka polskiego i języka nauczania, abiturjent zdaje:

z jednego z wybranych przedmiotów, należących do grupy l-ej przytem jest wyłączona historja;

z wybranego przedmiotu z grupy 2-ej.

D. Na egzaminie piśmiennym z języka polskiego każdy zdający wybiera i opracowuje jeden z trzech tematów, dobranych w ten sposób, że dwa są zaczerpnięte z lektury polskiej, jeden z historji Polski;

z języka nauczania — każdy zdający wybiera i opracowuje jeden z trzech tematów, bądź zaczerpniętych z lektury w tym języku, bądź ogólnych;

z języka łacińskiego abiturjenci tłumaczą nieznany urywek prozy łacińskiej na język nauczania;

egzamin z języka obcego nowożytnego polega na opowiedzeniu w tym języku treści dwukrotnie przeczytanego tekstu obcojęzycznego lub na napisaniu wypracowania na jeden z trzech zadanych tematów; w drugim przypadku temat wybiera dowolnie każdy ze zdających;

na egzaminie z matematyki abiturjenci rozwiązują jednego dnia dwa zadania, jedno z algebry, drugie z geometrji z trygonometrją;

z fizyki — rozwiązują jednego dnia do trzech zadań z różnych dziedzin przedmiotu.

IIIa. Zwyczajny egzamin dojrzałości nowego typu klasycznego.

A. Przedmioty egzaminacyjne poza religją, językiem polskim i językiem nauczania, dzielą się na grupy:

1) a) język łaciński, b) język grecki, c) historja wraz z nauką o Polsce współczesnej;

2) fizyka wraz z chemją.

B. Każdy abiturjent wybiera z zespołu tych grup 3 dowolne przedmioty egzaminu ustnego.

C. Egzaminy piśmienne, oprócz egzaminów z języka polskiego i języka nauczania, abiturjent zdaje z dwu z pośród wybranych przedmiotów, należących do zespołu grup l-ej i 2-ej z wyłączeniem historji.

D. Na egzaminie piśmiennym z języka polskiego każdy zdający wybiera i opracowuje jeden z trzech tematów, dobranych w ten sposób, że dwa są zaczerpnięte z lektury polskiej, jeden z historji Polski;

z języka nauczania — każdy zdający wybiera i opracowuje jeden z trzech tematów, bądź zaczerpniętych z lektury w tym języku, bądź ogólnych;

z języka łacińskiego abiturjenci tłumaczą nieznany urywek prozy łacińskiej na język nauczania;

z języka greckiego — tłumaczą nieznany urywek prozy greckiej na język nauczania;

z fizyki — rozwiązują jednego dnia dwa do trzech zadań z różnych dziedzin przedmiotu.

IIIb. **Zwyczajny egzamin dojrzałości dawnego typu klasycznego.**

A. Przedmioty egzaminacyjne, poza religją, językiem polskim i językiem nauczania dzielą się na grupy:

1) a) język łaciński, b) język grecki, c) historja wraz z nauką o Polsce współczesnej;

2) a) matematyka, b) fizyka.

b. Każdy abiturjent wybiera z tych grup 3 przedmioty egzaminu ustnego w sposób następujący:

2 przedmioty z grupy I-ej;

1 przedmiot z grupy 2-ej.

C. Egzaminy piśmienne, oprócz egzaminów z języka polskiego i języka nauczania, abiturjent zdaje:

z jednego z wybranych przedmiotow, należących do grupy I-ej, przytem jest wyłączona historja;

z wybranego przedmiotu z grupy 2-ej,

D. Na egzaminie piśmiennym z języka polskiego każdy zdający wybiera i opracowuje jeden z trzech tematów, dobranych w ten sposób, że dwa są zaczerpnięte z lektury polskiej, jeden z historji Polski;

z języka nauczania — każdy zdający wybiera i opracowuje jeden z trzech tematów, bądź zaczerpniętych z lektury w tym języku, bądź ogólnych;

z języka łacińskiego — abiturjenci tłumaczą nieznany urywek prozy łacińskiej na język nauczania;

z języka greckiego — tłumaczą nieznany urywek prozy greckiej na język nauczania;

z matematyki — rozwiązują jednego dnia dwa zadania: jedno z algebry, drugie z geometrji z trygonometrją;

z fizyki — rozwiązują jednego dnia dwa do trzech zadań z różnych dziedzin przedmiotu.

IV. **Zwyczajny egzamin dojrzałości typu neohumanistycznego**

A. Przedmioty egzaminacyjne, poza religją, językiem polskim i językiem nauczania, dzielą się na grupy:

1. a) język obcy nowożytny, którego abiturjent uczył się obowiązkowo w klasie VIII, b) historja wraz z nauką o Polsce współczesnej;

2. a) matematyka, b) fizyka wraz z chemją.

B. Każdy abiturjent wybiera z zespołu tych grup 3 dowolne przedmioty egzaminu ustnego.

C. Egzaminy piśmienne, oprócz egzaminów z języka polskiego i języka nauczania, abiturjent zdaje z dwu z pośród wybranych w ten sposób przedmiotów, przytem jeden z nich winien należeć do grupy l-ej, jeden do grupy 2-ej.

D. Na egzaminie piśmiennym z języka polskiego każdy zdający wybiera i opracowuje jeden z trzech tematów, zaczerpniętych z lektury polskiej i nauki o języku,

z języka nauczania — każdy zdający wybiera i opracowuje jeden z trzech tematów, zaczerpniętych z lektury w tym języku i nauki o języku lub ogólnych;

z języka obcego nowożytnego — abiturjenci tłumaczą nieznany urywek prozy na język nauczania lub piszą wypracowania w tym języku obcym na jeden z trzech zadanych tematów, wybrany dowolnie przez każdego ze zdających;

z historji — każdy zdający wybiera i opracowuje jeden z trzech zadanych tematów;

z matematyki — rozwiązują jednego dnia dwa zadania: jedno z algebry, drugie z geometrji z trygonometrją;

z fizyki — abiturjenci rozwiązują jednego dnia dwa do czterech zadań z różnych dziedzin przedmiotu".

b) § 22 otrzymuje brzmienie:

„Rozszerzony egzamin dojrzałości odbywa się według zasad następujących:

Abiturjenci zdają egzaminy piśmienne z 5 przedmiotów; liczba przedmiotów egzaminu ustnego wynosi 8 lub 9, zależnie od typu egzaminu. Abiturjentom nie przysługuje wogóle prawo wyboru przedmiotów egzaminacyjnych z wyjątkiem jedynie języka obcego nowożytnego, o ile uczyli się w klasie VIII obowiązkowo dwu języków obcych nowożytnych.

W zastosowaniu do każdego z poszczególnych egzaminów piśmiennych obowiązują odpowiednie wskazówki, podane w punktach I D, II D, IIIa D, IIIb D i IV D § 21-go.

I. Rozszerzony egzamin dojrzałości typu matematyczno-przyrodniczego.

A. Abiturjenci zdają egzaminy piśmienne:

1) z języka polskiego, 2) z języka nauczania, 3) z matematyki, 4) fizyki, 5) z języka obcego nowożytnego, którego się dany abiturjent uczył obowiązkowo w klasie VIII.

B. Przedmioty egzaminu ustnego są następujące:

1) religja, 2) język polski, 3) język nauczania, 4) język obcy nowożytny, 5) historja wraz z nauką o Polsce współczesnej, 6) matematyka, 7) fizyka wraz z chemją, 8) przyrodoznawstwo (z wyłączeniem kursu, klasy VIII, jeżeli abiturjent nie uczył się w niej tego przedmiotu).

II. Rozszerzony egzamin dojrzałości typu humanistycznego.

A. Abiturjenci zdają egzaminy piśmienne:

1) z języka polskiego, 2) z języka nauczania, 3) z języka łacińskiego, 4) z języka obcego nowożytnego, którego się dany abiturjent uczył obowiązkowo w klasie VIII, 5) z matematyki.

B. Przedmioty egzaminu ustnego są następujące:

1) religja, 2) język polski, 3 język nauczania, 4) język łaciński, 5) język obcy nowożytny, 6) historja wraz z nauką o Polsce współczesnej, 7) matematyka, 8) fizyka wraz z chemją.

III. Rozszerzony egzamin dojrzałości nowego typu klasycznego.

A. Abiturjenci zdają egzaminy piśmienne:

1) z języka polskiego, 2) z języka nauczania, 3) z języka łacińskiego, 4) z języka greckiego, 5) z fizyki.

B. Przedmioty egzaminu ustnego są następujące:

1) religja, 2) język polski, 3) język nauczania, 4) język łaciński, 5) język grecki, 6) lektura klasyczna, 7) język obcy nowożytny, którego dany abiturjent uczył się obowiąkowo w klasie VIII, 8) historja wraz z nauką o Polsce współczesnej, 9) fizyka wraz z chemją.

III. b. Rozszerzony egzamin dojrzałości dawnego typu klasycznego

A. Abiturjenci zdają egzaminy piśmienne:

1) z języka polskiego, 2) z języka nauczania, 3) z języka łacińskiego, 4) z języka greckiego, 5) z matematyki.

B. Przedmioty egzaminu ustnego są następujące:

1) religja, 2) język polski, 3) język nauczania, 4) język łaciński, 5) język grecki, 6) język obcy nowożytny, którego dany

abiturjent uczył się obowiązkowo w klasie VIII, 7) historja wraz z nauką o Polsce współczesnej, 8) matematyka.

IV. **Rozszerzony egzamin dojrzałości typu neohumanistycznego**

A. Abiturjenci zdają egzaminy piśmienne:

1) z języka polskiego, 2) z języka nauczania, 3) z historji, 4) z języka obcego nowożytnego, którego dany abiturjent uczył się obowiązkowo w klasie VIII, 5) z matematyki.

B. Przedmioty egzaminu ustnego są następujące:

1) religja, 2) język polski, 3) język nauczania, 4) język obcy nowożytny, 5) historja, 6) nauka o Polsce współczesnej, 7) matematyka, 8) fizyka wraz z chemją".

ε) Ustęp pierwszy § 24 otrzymuje brzmienie:

„§ 24 Kuratorjum Okręgu Szkolnego po zapoznaniu się z nadesłanemi propozycjami ustala wspólne tematy egzaminacyjne — z uwzględnieniem, w miarę potrzeby, różnic pomiędzy typami egzaminów oraz różnic, które wynikają z zastosowania rozporządzenia o egzaminach, zdawanych w języku niepolskim — dla Komisyj, mających egzaminy piśmienne w jednym terminie, a mianowicie: po 6 tematów z przedmiotów, z których tematy wybierają abiturjenci, a po 3 z pozostałych przedmiotów egzaminu piśmiennego. Kuratorjum może przy rozstrzyganiu tej sprawy bądź wybierać z tematów nadesłanych bez modyfikacyj, bądź przerabiać je, bądź dawać tematy własne".

ϛ) § 29 otrzymuje brzmienie:

„Na wypracowanie z języka polskiego, języka nauczania i historji przeznacza się 5 godzin, na zadania z matematyki w każdym wypadku i fizyki przy zdawaniu egzaminów typu matematyczno-przyrodniczego i neohumanistycznego po 4 godziny, na inne wypracowania po 3 godziny, bez włączenia czasu, zużytego na zadawanie (dyktowanie, czytanie) abiturjentom tematów. W czasie egzaminu przerw zbiorowych urządzać nie wolno".

η) § 38 otrzymuje brzmienie:

„Do egzaminu ustnego nie mogą być dopuszczeni abiturjenci, którzy ze wszystkich piśmiennych wypracowań egzaminacyjnych lub z większości tych wypracowań otrzymali oceny niedostateczne.

Z abiturjentów, którzy otrzymali przy zdawaniu zwyczajnego egzaminu dojrzałości oceny niedostateczne z połowy lub mniejszości wypracowań piśmiennych, Komisja Egzaminacyjna na wniosek przewodniczącego może nie dopuścić do egzaminu ustnego tych, którzy wykazali do najmniej w jednem wypraco-

waniu rażącą nieudolność lub nawet nie zaczęli go pisać. Z abiturjentów, którzy przy zdawaniu egzaminu rozszerzonego otrzymali oceny niedostateczne z dwu wypracowań, Komisja Egzaminacyjna na wniosek przewodniczącego może nie dopuścić do egzaminu ustnego tych, którzy w obu tych wypracowaniach wykazali rażącą nieudolność lub nawet nie zaczęli ich pisać".

ρ) § 42 otrzymuje brzmienie:

„Czas trwania egzaminu ustnego jednego abiturjenta nie powinien przekraczać 1 ³/₄ godz., jeżeli abiturjent zdaje egzamin zwyczajny, 2 ¹/₄ godz., jeżeli zdaje egzamin rozszerzony. Gdy abiturjent jest zmęczony egzaminem, przewodniczący pozwala mu odpocząć w sali egzaminacyjnej lub poza nią; w każdym razie abiturjenta nie należy pytać bez przerwy dłużej niż 30 minut".

ζ) Pierwszy ustęp § 62-go otrzymuje brzmienie:

„§ 62 Eksterni i eksternistki, pragnący otrzymać świadectwo dojrzałości, zwracają się z podaniem o dopuszczenie do egzaminu dojrzałości i wskazanie im Państwowej Komisji Egzaminacyjnej do Kuratorjum tego okręgu szkolnego, w którym zamieszkują lub w którym uczęszczali ostatnio do wyższych klas gimnazjalnych. W podaniu należy skazać wydział gimnazjum, obrany zgodnie z § 66, i zaznaczyć: a) w jakim języku ekstern (istka) chce zdawać i czy w razie niezorganizowania egzaminów w tym języku prosi o dołączenie do grupy zdających po polsku; b) z którego z trzech języków obcych nowożytnych: angielskiego, francuskiego lub niemieckiego chce zdawać; c) przy zastosowaniu programu wydziału matematyczno-przyrodniczego—czy pragnie zdawać z kursu przyrodoznawstwa, wyznaczonego na klasę VIII".

Szósty ustęp § 62-go otrzymuje brzmienie:

„4 wykaz lektury ze wszystkich języków, z których ekstern (istka) ma zdawać".

χ) § 70 otrzymuje brzmienie:

„Część druga egzaminu dojrzałości dla eksternów i eksternistek różniczkuje się według typów, przewidzianych w § 22, z wyłączeniem typu neohumanistycznego, i obejmuje odpowiednio te same egzaminy ustne i piśmienne, przytem „język nauczania" zastąpic należy przez „język egzaminowania".

W zastosowaniu do poszczególnych egzaminów piśmiennych obowiązują odpowiednie wskazówki podane w punktach I D, II D, IIIa D, IIIb D § 21-go, z tą różnicą, że „język nauczania" zastąpić należy przez „język egzaminowania".

Przez §§ 21, 22 rozumieć należy w powyższym tekście § 70-go, §§ 21, 22 w brzmieniu ustalonem w punktach γ i »

l) Dodatek do przytoczonego w § 71-ym paragrafu 34-go skreśla się.

§ 4. Protokoły z czynności Komisyj Egzaminacyjnych, wzmiankowane w §§ 33, 40, 51, 57, 67, 71 „Regulaminu gimnazjalnych egzaminów dojrzałości", **pisać należy zawsze w języku państwowym.**

Kurator Okręgu Szkolnego, za zgodą Ministra W. R. i O. P może zezwolić na wydawanie świadectw dojrzałości dwujęzycznych, przytem za miarodajny uważa się tekst w języku państwowym, a tekst w drugim języku winien być jego tłumaczeniem.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(—) St. GRABSKI.

Warszawa, dn. 31/III-1926 r. Nr. L II. 4030 (26).

49.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego

Warszawa, dnia 10 kwietnia 1926 r.

Nr. II. 4210/26

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Okręgów Szkolnych w sprawie interpretacji i wykonywania niektórych paragrafów „Regulaminu gimnazjalnych egzaminów dojrzałości".

Ponieważ po ogłoszeniu nowego „Regulaminu gimnazjalnych egzaminów dojrzałości" (№ 2/164) Dziennika Urzędowego Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego poz. 8) zwrócono się do Ministerstwa z zapytaniami, dotyczącemi interpretacji i wykonywania niektórych paragrafów, Ministerstwo podaje poniżej do wiadomości i stosowania następujące wyjaśnienia i uzupełnienia.

1. Jak wynika z treści §§ 15, 49 i 71, regulamin przewiduje wydawanie w warunkach, określonych w tych paragrafach, **świadectw dojrzałości z jedną oceną niedostateczną.**

Możność wynagrodzenia w pewnych wypadkach braków w opanowaniu jednego z przedmiotów nauki szkolnej, bez obowiązku „poprawiania“ oceny z tego przedmiotu została wyraźnie zaznaczona w okólniku z dn. 19 stycznia r. b. L. II. 840/26 (№ 4/166) Dziennika Urzędowego Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego—poz. 27).

2. Uczniowie szkół państwowych i niepaństwowych z prawami gimnazjum państwowego, którzy nabyli już przed dniem 1 marca r. b. na zasadzie przepisów, obowiązujących przed tym dniem na danym terenie, prawo do zdawania egzaminu dojrzałości w charakterze ucznia szkoły, prawa tego na mocy § 16 nie tracą i zdają w bieżącym roku szkolnym egzamin zwyczajny lub rozszerzony, zależnie od uprawnień szkoły.

3. Zgodnie z celami egzaminu i myślami przewodniemi regulaminu z **każdego przedmiotu egzaminacyjnego** w znaczeniu, określonem w §§ 21, 22, 67 i 70, **winien zasadniczo egzaminować jeden członek Komisji Egzaminacyjnej.** Dwu egzaminatorów można wyznaczać w wypadkach następujących: 1) gdy dany przedmiot egzaminacyjny został rozdzielony w klasie VIII szkoły państwowej lub niepaństwowej z pełnemi prawami gimnazjum państwowego pomiędzy dwu nauczycieli (por. § 3 regulaminu); 2) gdy powołanie egzaminatora, obejmującego należycie całość zadania, powodowałoby większe trudności. Jeżeli jeden przedmiot egzaminacyjny jest podzielony między dwu egzaminatorów, każdy z nich, jako członek Komisji Egzaminacyjnej, ma przy głosowaniu jeden głos, z zastosowaniem zasad i ograniczeń, wskazanych w § 7.

4. Jeżeli w danej szkole państwowej lub niepaństwowej z prawami gimnazjum państwowego niema nauki **religji** wyznania niekatolickiego, dyrekcja szkoły winna przed posiedzeniem, przewidzianem w § 14 regulaminu, zażądać od każdego z uczniów tego wyznania zaświadczenia gminy wyznaniowej lub nauczyciela religji danego wyznania w innej szkole średniej lub powszechnej, że uczeń jest obeznany (dostatecznie, dobrze lub bardzo dobrze) z zasadami wiary i kultu. Na zasadzie tego zaświadczenia i zależnie od jego brzmienia należy ustalić na wzmiankowanem posiedzeniu ocenę z religji, braną w rachubę przy załatwianiu sprawy dopuszczenia i sprawy zwolnienia od egzaminu ustnego (a więc zastępującą zwykłą ocenę **roczną** z klasy VIII, względnie oceny roczne z klas VII i VIII).

Jeżeli wyznaczenie do Komisji Egzaminacyjnej egzaminatora z religji danego wyznania niekatolickiego nasuwa większe trudności, Kuratorjum zarządza:

a) w zastosowaniu do abiturjentów tego wyznania, zdających egzamin zwyczajny lub rozszerzony — by Komisja Egzaminacyjna uznała ocenę, ustaloną według powyższej wskazówki dla każdego z nich, za ostateczną, również wówczas, gdy ocena ta jest niższa od dobrej;

b) w zastosowaniu do kandydatów tego wyznania, zdających egzamin dojrzałości w charakterze eksternów—by Komisja Egzaminacyjna poprzestała w każdym takim wypadku na świadectwie o charakterze, wyżej opisanym, i oparła na niem, również bez egzaminowania z religji, ocenę ostateczną.

Abiturjenta szkoły państwowej lub niepaństwowej z prawami gimnazjum państwowego, który się uczył w niej religji niekatolickiej i nie uzyskał zwolnienia od egzaminu, należy egzaminować z religji według programu, istotnie w szkole stosowanego. Jeżeli kandydat zdaje z religji niekatolickiej jako ekstern, stosować należy do chwili wydania odpowiednich zarządzeń ogólnych zakres, proponowany przez powołanego egzaminatora i zatwierdzony przez przewodniczącego Komisji.

5. Tematy **z historji** jako przedmiotu egzaminu piśmiennego nie obejmują nauki o Polsce współczesnej; propozycje w tym zakresie, przesyłane do Kuratorjum, winny pochodzić od nauczyciela historji; wypracowania poprawia i ocenia w myśl § 34 również nie polonista, lecz nauczyciel historji, **uwzględniając jednak przytem nietylko treść, lecz i formę językową.** Wymagania co do formy winny być zasadniczo nie niższe, niż przy ocenie wypracowań z języka polskiego.

6. Wybór rodzaju wypracowań **z języka obcego nowożytnego**, pisanych na egzaminach zwyczajnych i rozszerzonych, ma należeć w każdym wypadku do Kuratorjum Okręgu Szkolnego, które będzie wyznaczało dla Komisyj, mających egzaminy piśmienne w pewnym terminie, bądź trzy teksty obcojęzyczne do opowiedzenia po przeczytaniu, bądź 6 tematów do samodzielnego opracowania, bądź — dla abiturjentów, zdających egzamin typu neohumanistycznego—3 teksty do przetłumaczenia. W ciągu egzaminów przedwakacyjnych w bieżącym roku szkolnym należy stosować wyjątkowo inną procedurę. Kuratorja prześlą 2 teksty do opowiedzenia (lub przetłumaczenia—gdy chodzi o egzamin typu neohumanistycznego) i 3 tematy do opracowania.

W myśl § 25 dyrektor szkoły, której uczniowie zdają egzamin zwyczajny lub rozszerzony, wybiera po porozumieniu się z odpowiednim nauczycielem klasy ósmej bądź jeden z dwu tekstów, bądź trójkę tematów do opracowania; w drugim wypadku, zgodnie z §§ 21 i 22, każdy abiturjent wybiera dowolnie jeden z nich.

§ 23 uzupełnia się w zastosowaniu do nauczyciela języka obcego nowożytnego w taki sposób, że poczynając od r. s. 1926—27 nauczyciele tego przedmiotu winni nadsyłać 2 tematy do samodzielnego opracowania i 1 tekst do opowiedzenia (względnie przetłumaczenia).

7. a) Jeżeli w klasie 8 danej szkoły typu matematyczno-przyrodniczego **chemja** stanowi w ciągu roku szkolnego osobny przedmiot nauczania, należy ją również uważać za **osobny przedmiot** przy dopuszczaniu na zasadzie § 15 do egzaminu dojrzałości. Gdyby się zdarzyło, że chemja należy w takim samym charakterze do kursu klasy VIII szkoły typu humanistycznego lub nowego klasycznego, winno się przy dopuszszaniu do egzaminu dojrzałości na zasadzie § 15 łączyć ten dział z fizyką w jedną całość i ustalać jedną ocenę wspólną roczną.

b) Tematy wypracowań piśmiennych, zgodnie z tekstem punktów I D, II D, III a D, III b D, IV D § 21-go i odpowiednich ustępów § 22-go, winny być zawsze zaczerpnięte jedynie **z fizyki w ścisłem znaczeniu.**

c) Jeżeli w klasie VIII-ej szkoły, której abiturjenci zdają egzamin zwyczajny lub rozszerzony typu matematyczno-przyrodniczego, **chemja stanowi odrębny przedmiot nauczania,** to od egzaminu ustnego z tego przedmiotu zwalnia się jedynie takiego abiturjenta, który ma ocenę co najmniej dobrą z wypracowania piśmiennego z fizyki oraz co najmniej dobrą ocenę roczną z chemji. Przykłady: 1) abiturjent, mający dobrą ocenę roczną z fizyki, dostateczną z chemji, oraz ocenę dobrą z wypracowania fizycznego, jest zwolniony od części ściśle fizycznej egzaminu ustnego, zdaje z chemji; 2) abiturjent, który ma z fizyki roczną ocenę dostateczną, z chemji—dobrą i otrzymal za wypracowanie piśmienne z fizyki ocenę dobrą zdaje z fizyki, jest zwolniony od egzaminu ustnego z chemji; 3) abiturjent, który ma z fizyki i chemji oceny roczne dobre, ale za wypracowanie piśmienne otrzymał ocenę dostateczną, zdaje **całkowity** egzamin ustny z fizyki wraz z chemją. Całkowity egzamin ustny zdaje również abiturjent, który nie zdawał egzaminu piśmiennego z fizyki.

Wówczas gdy abiturjenci zdają egzaminy zwyczajne i rozszerzone typu humanistycznego, nowego klasycznego i neohumanistycznego, oraz w tym wypadku, gdy w klasie VIII-ej szkoły, której abiturjenci zdają egzamin zwyczajny lub rozszerzony typu matematyczno-przyrodniczego, chemja nie jest osobnym przedmiotem nauczania, **należy zwalniać tylko od całkowitego egzaminu ustnego z fizyki wraz z chemją** i brać przytem w rachubę takie oceny roczne z klasy VIII względnie z klas VII i VIII (por. § 39), które bądź są ocenami tylko

z fizyki, o ile w danej klasie nie było działu chemicznego, bądź obejmują oprócz fizyki w ścisłem znaczeniu także chemję, choćby chemja była w danej klasie osobno opracowywana lub powtarzana. Ustalenie w razie potrzeby specjalnych ocen do tego celu winno być dokonane przed dopuszczeniem do egzaminu dojrzałości.

d) We wszystkich wypadkach, gdy **„fizyka wraz z chemją“** należy do przedmiotów egzaminu danego kandydata, Komisja Egzaminacyjna ustala według § 47 **jedną wspólną ocenę ostateczną**, która się wpisuje do świadectwa dojrzałości. Jeżeli fizyka wraz z chemją nie została wybrana przez kandydata, zdającego egzamin zwyczajny, w rubryce świadectwa dojrzałości, następującej po ocenach z przedmiotów egzaminacyjnych, umieszczać należy zasadniczo jedną roczną ocenę z klasy VIII; odchylenie od tej zasady, t. j. umieszczanie dwu osobnych ocen z fizyki i chemji jest dopuszczalne jedynie w szkołach typu matematyczno-przyrodniczego z wyraźnie wyodrębnioną nauką chemji w klasie VIII.

8. Podczas egzaminów piśmiennych nie wolno naogół dawać wyjaśnień i uzupełnień poza temi, które są ewentualnie zawarte w otrzymanym tekscie tematu. W razie wyjątkowej potrzeby na udzielenie dodatkowych wyjaśnień egzaminator winien uzyskać zgodę przewodniczącego lub zastępującego go dyrektora szkoły i wyjaśnienia te należy zaprotokółować.

9. W końcu § 35-go poprawić należy omyłkę, polegającą na przytoczeniu § 47-go zamiast § 37-go.

10. Według § 53 świadectwo dojrzałości są obowiązani podpisać wszyscy członkowie Komisji Egzaminacyjnej, głosujący w sprawach danego kandydata — mogą jednak je również podpisać inni członkowie Komisji Egzaminacyjnej.

11. Do świadectwa dojrzałości nie należy wpisywać ocen z przedmiotów nieobowiązkowych.

12. Pierwszy ustęp § 54 stosuje się do ucznia, który po niezdaniu egzaminu dojrzałości nie uczęszcza dalej do szkoły. Kandydat taki może zdawać egzamin dojrzałości powtórnie bądź wraz z abiturjentami tej samej szkoły, bądź przed Komisją Egzaminacyjną dla abiturjentów innego gimnazjum, bądź przed specjalną Komisją Egzaminacyjną dla tej kategorji zdających z różnych szkół, zależnie od decyzji Kuratorjum. Wyrazy „z temi samemi zwolnieniami od egzaminów ustnych, niezależnemi od wyniku egzaminów piśmiennych“ rozumieć należy w sposób następujący: przy zdawaniu egzaminu po raz pierwszy kandydat może uzyskać 1) zwolnienia, zależne od wyniku egzaminów piśmiennych, 2) zwolnienia, niezależne od wyniku tych egzaminów; przy przystępowaniu do egzaminu po raz

drugi korzysta ze zwolnień drugiej kategorji, zwolnienia zaś, zasadniczo zależne od wyniku egzaminów piśmiennych, może uzyskać dopiero na podstawie odpowiednich wyników nowych egzaminów piśmiennych. Zgodnie z tem np. kandydat, który przy zdawaniu po raz pierwszy rozszerzonego egzaminu dojrzałości nowego typu klasycznego uzyskał zwolnienia od egzaminów ustnych a) z języka polskiego na zasadzie dobrej oceny rocznej i dobrej oceny wypracowania piśmiennego, b) z języka obcego nowożytnego na zasadzie tylko ocen rocznych z klas VII i VIII, przy zdawaniu powtórnem będzie zgóry zwolniony od egzaminu z języka obcego nowożytnego, nie ma jednak zapewnionego zwolnienia od egzaminu ustnego z języka polskiego i zwolnienia tego istotnie nie uzyska, jeżeli otrzyma jako wynik powtórnego egzaminu piśmiennego z tego przedmiotu ocenę tylko dostateczną lub niedostateczną. Kandydaci, zdający egzamin zwyczajny lub rozszerzony na zasadzie § 54, otrzymują takie same świadectwa dojrzałości, jak abiturjenci szkół.

Zaznacza się również, że pierwszy ustęp § 54 stosuje się tylko do kandydatów, którzy zdają na podstawie nowego „Regulaminu gimnazjalnych egzaminów dojrzałości" przewidziane w tym regulaminie egzaminy zwyczajne i rozszerzone, nie stosuje się zaś do egzaminów, zdawanych przed jego wejściem w życie. Kandydaci, którzy na zasadzie przepisów, obowiązujących na danym terenie przed dniem 1 marca r. b., nabyli prawo do powtarzania egzaminu dojrzałości w charakterze abiturjentów, zachowują to prawo do dnia 1 lipca r. 1927 i do tej chwili mogą zdawać egzaminy według tych przepisów.

Końcowy przepis § 54 rozumieć należy w ten sposób, że każdemu kandydatowi przysługuje prawo zdawania egzaminu dojrzałości trzy razy po wejściu w życie nowego regulaminu, choćby nawet zdawał już przed tym terminem jednorazowo lub kilkakrotnie.

13. Każdy z egzaminów uzupełniających, przewidzianych w §§ 74 i 75 regulaminu, winien się odbywać przed osobną Komisją Egzaminacyjną i zawsze dopiero po zdaniu przez danego kandydata egzaminu dojrzałości. Uczniowie klasy VIII mogą jednak składać za pośrednictwem dyrekcji szkoły, w terminie, wskazanym w § 13, podania o dopuszczenie do egzaminu tego rodzaju, Kuratorjum zaś może utworzyć Komisję specjalną całkowicie lub częściowo z członków odpowiedniej Komisji Egzaminacyjnej, prowadzącej egzamin dojrzałości, i upoważnić ją do działania zaraz lub w krótkim czasie po ukończeniu przez danych kandydatów egzaminu dojrzałości. Świadectwo winno być zawsze osobne według wzoru, wskazanego w regulaminie.

Oprócz egzaminu uzupełniającego z pełnego kursu języka łacińskiego w wydziale humanistycznym, przewidzianego

w § 74, Kuratorjum Okręgu Szkolnego może urządzać w czasie, jaki uzna za stosowny, egzamin z języka łacińskiego w zakresie programu klas IV, V i VI wydziału humanistycznego, dla kandydatów, którzy ukończyli co najmniej 6 klas szkoły średniej. Do przeprowadzania takich egzaminów należy wyznaczać osobne Komisje, które w poszczególnych wypadkach mogą być identyczne co do składu z Komisjami do egzaminu uzupełniającego z języka łacińskiego w znaczeniu, przewidzianem w § 74. Kandydat, który zdał egzamin tego rodzaju, otrzymuje osobne zaświadczenie z wyraźnem zaznaczeniem, że zdawał z kursu klas IV, V i VI wydziału humanistycznego gimnazjum państwowego.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
(—) St. GRABSKI

Warszawa, dnia 9 kwietnia 1926 r. (II. 4210/26)

50.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa, dnia 13 lutego 1926 r.
Nr. O. Prez. 1090/26

Do
Panów Kuratorów Okręgów
Szkolnych

W sprawie dochowania tajemnicy urzędowej.

Urzędników państwowych obowiązuje ścisła tajemnica w odniesieniu do wszystkich wogóle spraw urzędowych w chwili ich załatwiania aż do podpisania ich przez przełożonego w czystopisie. W szczególności tajemnicą bezwzględną skrępowani są urzędnicy w odniesieniu zarówno do spraw wyraźnie uznanych za poufne jak i takich, których poufność jest oczywista ze względu na interes służby i powagę władzy państwowej.

O tem wszyscy urzędnicy obowiązani są wiedzieć, znając ustawę o państwowej służbie cywilnej, i o tem zdawałoby się zawsze powinni pamiętać.

Tymczasem tak nie jest.

Zdarzają się bowiem dosyć częste w ostatnich czasach wypadki, że poza obręb Ministerstwa oraz Kuratorjów wydostają się różne wiadomości, dotyczące spraw urzędowych nawet z zakresu różnych zamierzeń, projektowanych przez władze zarządzeń, okólników i t. p. Wynikają stąd niepożądane komentarze, toczą się dyskusje nad rzekomo niesłusznemi

i nieprzemyślanemi zarządzeniami władz. Wiadomości przesadzone stają się nawet przedmiotem zebrań i wieców publicznych, ogłaszane są w prasie codziennej w formie niezgodnej z rzeczywistością najczęściej jako fakty dokonane, jakkolwiek do ich realizacji często bardzo daleko. Społeczeństwo nie znając motywów, jakiemi powodowała się władza, wydając pewne zarządzenie, ulega fałszywej opinji, daje się powodować kłamliwemi wiadomościami i wydaje sądy niewłaściwe o władzach administracji szkolnej. Wszystko to razem wywołuje ferment, osłabia autorytet władzy, obniża jej powagę, wytwarza atmosferę bezkarności i zaniku praworządności. To jest rzecz szkodliwa i jako taka musi być zwalczana. Dlatego to powołując się na art. 24 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dnia 17 lutego 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 164), polecam Panom Kuratorom przypomnieć podwładnym urzędnikom drugiej i pierwszej instancji brzmienie wspomnianego artykułu i zwrócić im uwagę na obowiązek bezwzględnego dochowywania tajemnicy urzędowej.

Przeciwko dotychczasowym uchybieniom w tym względzie należało zgodnie z ustawą o państwowej służbie cywilnej wystąpić z całą surowością.

W przyszłości zechcą Panowie Kuratorowie po każdorazowem stwierdzeniu faktów niedochowania tajemnicy urzędowej pociągnąć winnych do odpowiedzialności służbowej.

Minister (—) St. GRABSKI

Dyrekcjom Gimnazjów Państwowych i Seminarjów Nauczycielskich, Kierownictwom Preparand oraz Inspektoratom Szkolnym O. S. P.

do wiadomości i stosowania się.

Za Kuratora (—) BOBKA

Brześć n/B., dn. 8/III 1926 r. Nr. 0.3581/26.

51.

Rozporządzenie
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 22 marca 1926 r.

w sprawie regulaminu Rad Pedagogicznych w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących.

Dołączony regulamin Rady Pedagogicznej gimnazjum państwowego wchodzi w życie z dniem 1 maja 1926 roku.

Równocześnie tracą moc wszelkie dotychczasowe przepisy, sprzeczne z postanowieniami tego regulaminu.

Warszawa, dn. 22 marca 1926 r. (L. II 2440/26).

Minister Wyzn. Religijn. i Oświecenia Publiczn.
(—) St. GRABSKI

Załącznik do Rozporządzenia L. II. 2440/26.

REGULAMIN RADY PEDAGOGICZNEJ GIMNAZJUM PAŃSTWOWEGO.

Określenie Rady Pedagogicznej, zadania jej i skład.

§ 1. Rada Pedagogiczna jest urzędowym organem wewnętrznego życia szkolnego, współdziałającym z dyrektorem w sprawach wychowawczych i dydaktycznych. W pewnych wypadkach dyrektor może odwoływać się do współpracy Rady Pedagogicznej i w sprawach administracyjnych.

Rada Pedagogiczna dla owocniejszej pracy może wyłaniać z siebie: Radę wychowawców oraz komisje specjalne jak: klasowe, przedmiotowe (naukowe) i t. d.

Dyrektor ma obowiązek czuwać, aby działalność Rady Pedagogicznej, Rady wychowawców oraz komisyj specjalnych była zgodna z obowiązującymi przepisami i zarządzeniami.

§ 2. Do zakresu działania Rady Padagogicznej należy:

a) omawianie sposobów wprowadzania w życie zarządzeń władz;

b) troska o podnoszenie poziomu wychowawczego, w szczególności: obmyślanie środków oddziaływania na młodzież i organi acja należytej opieki nad nią nie tylko w szkole, ale i poza szkołą; obmyślanie dróg celowej współpracy domu i szkoły i t. d.

c) troska o podnoszenie poziomu naukowego, w szczególności: obmyślanie sposobów należytego wykonywania obowiązujących programów szkolnych, uzgadnianie pracy dydaktycznej nauczycieli, ustalanie własciwego ich stosunku do pracy młodzieży i t. d.

d) ocena postępów i sprawowania młodzieży, sprawy przyjmowania i usuwania uczniów ze szkoły w zakresie, wskazanym w § 3;

e) rozważanie, celem powzięcia ostatecznej uchwały, wniosków, przedstawianych przez Radę wychowawców i komisje specjalne lub poszczególnych członków Rady Pedagogicznej;

f) występowanie za pośrednictwem dyrektora do władz szkolnych z odpowiednimi wnioskami, dotyczącemi spraw wychowania i nauczania.

§ 3. Jednomyślna uchwała Rady Pedagogicznej w sprawie wydalenia ucznia w drodze dyscyplinarnej wchodzi natychmiast w życie. Uchwała, której nie powzięto jednomyślnie, wymaga zatwierdzenia Kuratorjum. Ucznia, którego taka uchwała dotyczy, Rada Pedagogiczna zawiesza niezwłocznie w uczęszczaniu do szkoły, przytem sprawa jego dalszego pobytu w szkole uważa się przez okres czasu aż do chwili otrzymania odpowiedzi z Kuratorjum za nierozstrzygniętą. W razie potrzeby zarządzenie natychmiastowego zawieszenia w uczęszczaniu do szkoły może wydać dyrektor, nie czekając na uchwałę Rady Pedagogicznej.

Uchwała, usuwająca ucznia z końcem roku szkolnego za niedostateczne postępy, nie wymaga zatwierdzenia Kuratora, o ile uczeń 1) nie uzyskał promocji po dwuletnim pobycie w tej samej klasie lub 2) miał niedostateczne oceny roczne z większości przedmiotów, a rodzice zostali uprzedzeni piśmiennie przynajmniej na 6 tygodni przed końcem roku szkolnego.

§ 4. Rada Pedagogiczna składa się: z dyrektora, ze wszystkich nauczycieli przedmiotów, objętych obowiązującym programem danego zakładu, oraz lekarza szkoły.

Przewodniczącym Rady jest dyrektor. W wyjątkowych wypadkach dyrektor może powierzyć przewodniczenie na posiedzeniu jednemu z członków Rady Pedagogicznej.

Rada Pedagogiczna powierza na rok funkcje sekretarza Rady jednemu z wybranych z pośród siebie członków.

Wszyscy członkowie są obowiązani bywać na posiedzeniach Rady Pedagogicznej i przebieg obrad zachować w tajemnicy.

Posiedzenia Rady Pedagogicznej, uchwały.

§ 5. Posiedzenia plenarne (zwyczajne) Rady Pedagogicznej odbywają się kilka razy do roku, przynajmniej jednak 5 razy, w tem obowiązkowo pierwsze na początku roku szkolnego, ostatnie z końcem roku szkolnego.

§ 6. O dokładnej dacie takiego posiedzenia przewodniczący zawiadamia okólnikiem wszystkich członków Rady przynajmniej na trzy dni wcześniej, podając zarazem porządek dzienny posiedzenia.

§ 7. Poza tem Rada Pedagogiczna odbywać może w miarę potrzeby nadzwyczajne posiedzenia plenarne, które zwoły-

wane są: 1) z polecenia władz szkolnych, 2) z inicjatywy dyrektora gimnazjum jako przewodniczącego, 3) na podstawie uchwały poprzedniego posiedzenia Rady Pedagogicznej i 4) na życzenie przynajmniej 2/5 ogółu członków Rady Pedagogicznej, wyrażone na piśmie ze wskazaniem przedmiotu obrad.

O posiedzeniach nadzwyczajnych przewodniczący zawiadamia, podobnie jak o zwyczajnych, z tem, że w wypadkach nagłych może nie przestrzegać terminu, wskazanego w § 6.

§ 8. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. Przewodniczący bierze udział w głosowaniu. W razie równości głosów przeważa zdanie, za którem odpowiedział się przewodniczący.

§ 9. Uchwały Rady Pedagogicznej są prawomocne przy obecności 2/3 ogółu członków i obowiązują również nieobecnych.

§ 10. Dyrektorowi przysługuje prawo zawieszenia uchwały Rady Pedagogicznej, o ileby doszedł do wniosku, że uchwała sprzeciwia się obowiązującym przepisom i zarządzeniom, lub że wymaga tego dobro szkoły, jak również—prawo ponownego oddania danej sprawy pod rozwagę Rady Pedagogicznej.

W wypadku zawieszenia uchwały dyrektor odwołuje się do Kuratorjum.

§ 11. Z przebiegu obrad Rady Pedagogicznej spisuje się protokóły. W ważniejszych sprawach (do których zaliczają się sprawy przyjmowania, usuwania i promowania uczniów) protokół winien zaznaczać, ile głosów opowiedziało się za przyjętą uchwałą, a ile przeciw. Votum separatum, odpowiednio umotywowane, wnosi się również do protokółu. Protokół z poprzedniego posiedzenia winien być odczytany na początku najbliższego posiedzenia i po przyjęciu przez zebranych podpisany przez przewodniczącego i sekretarza.

Rada wychowawców.

§ 12. Wyłoniona z Rady Pedagogicznej (patrz § 1) Rada wychowawców składa się ze wszystkich opiekunów klasowych, prefektów, lekarza szkoły i wychowawców specjalnych (opiekunów organizacyj uczniowskich i t. d.) z dyrektorem na czele.

§ 13. Zakres działania Rady wychowawców określa Rada Pedagogiczna.

W każdym razie do zakresu tego należą następujące sprawy:

a) rozważanie środków, celem wykonania uchwał Rady Pedagogicznej w dziedzinie wychowania;

b) przygotowywanie wniosków na Radę Pedagogiczną w zakresie spraw, wyznaczonych przez dyrektora lub Radę Pedagogiczną, jakoteż wniosków samoistnych w zakresie spraw wychowawczych;

c) stosownie do uznania dyrektora — decydowanie w pilnych sprawach wychowawczych.

§ 14. W szczególności Rada wychowawców:

a) układa w ramach przepisów ogólnych oraz omawia regulaminy szkolne celem skuteczniejszego stosowania ich w praktyce;

b) proponuje rozkład pracy wychowawczej w szkole;

c) rozważa sprawowanie się młodzieży i szuka środków zaradczych w razie dostrzeżonych wykroczeń;

d) rozważa sprawy stypendjów, zwolnień od opłat szkolnych i t. d. i przedstawia kandydatów;

e) zastanawia się nad sprawami życia społecznego i towarzyskiego w szkole, przygotowuje obchody okolicznościowe w szkole lub poza szkołą i t. p.

§ 15. Rada wychowawców zbiera się możliwie najczęściej. Obrady odbywają się według zasad, ustalonych w odpowiednich paragrafach, dotyczących Rady Pedagogicznej. W szczególności członków Rady wychowawców obowiązuje w myśl § 4 zachowanie w tajemnicy przebiegu obrad.

§ 16. W szkole, posiadającej więcej niż jeden wydział albo mieszczącej się w dwu lub kilku lokalach, mogą istnieć dwie Rady wychowawców, a nawet więcej, stosownie do uznania Rady Pedagogicznej.

Komisje.

§ 17. **Komisje klasowe** składają się z nauczycieli danej klasy, (danych klas) oraz ewentualnie lekarza szkoły i zbierają się pod przewodnictwem dyrektora lub upoważnionego przezeń opiekuna klasowego kilka razy do roku, przedewszystkiem celem omówienia postępów danej klasy i ustalenia ocen okresowych i rocznych lub załatwienia mniej ważnych spraw dyscyplinarnych.

Komisję klasową zwołuje dyrektor lub w porozumieniu z nim opiekun klasowy.

Członkowie komisyj klasowych obowiązani są również do przestrzegania ścisłej poufności obrad.

§ 18. **Komisje przedmiotowe (naukowe)** składają się z nauczycieli tego samego przedmiotu, względnie grupy przedmiotów pokrewnych i mają za zadanie wzajemne informowanie się o potrzebach w zakresie nauczania danego przedmiotu i szczegółowe porozumiewanie się co do pracy nad nim, względnie obmyślanie sposobów wytwarzania harmonijnego ustosunkowania dwu lub kilku przedmiotów, oraz zgłaszanie odpowiednich wniosków na Radzie Pedagogicznej.

§ 19. Poza tem Rada Pedagogiczna, zgodnie z § 1 niniejszego regulaminu, może wyłaniać z siebie inne komisje specjalne, np. komisję wychowania fizycznego, lub zlecać poszczególnym swym członkom określone czynności.

§ 20. O ile dyrektor nie jest obecny na zebraniu komisji, przewodniczący zebrania winien go niezwłocznie poinformować o przebiegu i wynikach obrad.

52.

OKÓLNIK

Minist. Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Do Kuratorjów Okręgów Szkolnych.

w sprawie użytkowania funduszu na zabawy i gry ruchowe.

Z nadsyłanych do Ministerstwa sprawozdań o sposobie użytkowania funduszu zabaw i gier ruchowych wynika, że nie wszystkie dyrekcje szkół średnich ogólno-kształcących, szkół zawodowych oraz seminarjów nauczycielskich, w których ten fundusz się zbiera, mają na uwadze okólnik Ministerstwa L. 1138/23. H z dn. 3 grudnia 1923 r. (Dz. Urz. z r. 1924 Nr. 7, poz. 65) w powyższej sprawie.

Zdarzały się przypadki, że dyrekcje, nie mając dla szkoły urządzonego boiska, co stanowi pierwszy cel, na jaki fundusz wzmiankowany ma być użyty, zajęły się zakupem przyrządów gimnastycznych dla sali ćwiczeń. Inne nie zorganizowały nauki pływania, nie zakupiły łodzi turystycznych, choć warunki miejscowe pozwalały na zorganizowanie tego sportu. Inne wreszcie, nie zaspokoiwszy wielu potrzeb w celu należytego postawienia u siebie sprawy wychowania fizycznego, **przelewały pozostały fundusz do miejscowej Izby Skarbowej, pomimo iż okólnik przeznacza zebrane na powyższy cel pieniądze do wyłącznego rozporządzenia Komitetu wychowania fizycznego, zorganizowanego przy szkole.**

Ministerstwo przeto poleca Kuratorjom przypomnieć dyrekcjom szkół treść wspomnianego okólnika i podkreślić z całym naciskiem, że fundusz, o którym mowa, winien być zużyty wyłącznie na te cele, które popierają ruch młodzieży na wolnem powietrzu.

W uzupełnieniu okólnika Ministerstwo poleca Kuratorjom by zezwalały dyrekcjom, które w sposób wystarczający zaspokoiły potrzeby, wymienione w powyższym okólniku, na przeznaczenie pewnej części funduszu (do 15%) na zasiłki dla niezamożnej młodzieży szkolnej na wycieczki turystyczne. Ministerstwo zezwala również na opłacanie z tego również funduszu prenumeraty dla szkoły kilku czasopism z dziedziny wychowania fizycznego i sportu jak „Wychowanie Fizyczne" „Stadjon" i t. p.

Ministerstwo poleca również Kuratorjom zwrócenie się do dyrekcyj odnośnych szkół prywatnych, ażeby zechciały w swoich budżetach rezerwować specjalny fundusz na popieranie wychowania fizycznego młodzieży.

Warszawa, 12 marca 1926 r (L. O. Prez. 2252/26).

Za Ministra Wyznań Rel. i Ośw. Publicznego

(—) T. ŁOPUSZAŃSKI.
Podsekretarz Stanu.

53.

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publiczn.

do Kuratorjów Okręgów Szkolnych

w sprawie wynagrodzenia nauczycieli kontraktowych w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich oraz nauczycieli, asystentów, praktykantów i instruktorów kontraktowych w szkołach zawodowych.

Wobec wejścia w życie ustawy z dnia 22 grudnia 1925 r. (Dz. U. R.P. Nr. 129, poz. 918) o środkach zapewnienia równowagi budżetowej, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w związku z ostatnim ustępem okólnika z dnia 25 stycznia 1926 r. № O. Prez 531/26, ustanawia od dnia 1 kwietnia 1926 r. począwszy, z wyjątkiem wypadków, o których mowa w § 15 niniejszego okólnika następujące normy wynagrodzeń dla nauczycieli kontraktowych w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich oraz nauczycieli, asystentów, praktykantów i instruktorów kontraktowych w szkołach zawodowych.

§ 1. Nauczyciele kontraktowi w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich, posiadający kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach średnich i seminarjach, określone ustawą z dnia 26 września 1922 roku (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 828) zmienioną ustawą z dnia 16/VII 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 740) zajęci w pełnej liczbie

godzin, określonej w artykule 4 ustawy z dnia 22 grudnia 1925 r. o środkach zapewnienia równowagi budżetowej (Dz. U. R. P. Nr. 129, poz. 918) otrzymują za swe czynności wynagrodzenie, równające się uposażeniu nauczyciela etatowego grupy VII (siódmej) szczebla „a".

§ 2. Nauczyciele kontraktowi szkół średnich i seminarjów, **nie posiadający wyżej określonych kwalifikacyj zawodowych**, otrzymują wynagrodzenie, równające się uposażeniu nauczyciela etatowego grupy VIII (ósmej) szczebla „a".

§ 3. Do nauczycieli kontraktowych przedmiotów ogólnokształcących i pomocniczych w szkołach zawodowych, posiadających kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach średnich i seminarjach, określone ustawą z dnia 26 września 1922 r. (Dz. U. R. P. № 90, poz. 828), zmienioną ustawą z dnia 16 lipca 1924 r. (Dz U. R. P. № 75, poz. 740), albo też posiadających dyplom ukończenia jednej z akademickich szkół wyższych, zajętych w pełnej liczbie godzin, określonej w art. 4 ustawy z dnia 22 grudnia 1925 r. o środkach zapewnienia równowagi budżetowej (Dz. U. R. P. № 129. poz. 918) stosują się postanowienia § 1.

§ 4. Nauczyciele kontraktowi przedmiotów ogólnokształcących i pomocniczych w szkołach zawodowych, nie posiadający kwalifikacyj, określonych w par. 3, otrzymują wynagrodzenie, odpowiadające uposażeniu:

a) grupy VIII (ósmej), szczebla a), jeżeli nauczają w szkołach technicznych, agrotechnicznych, średnich kolejowych, handlowych, liceach handlowych, seminarjach nauczycieli szkół zawodowych i przemysłowych, żeńskich;

b) grupy IX (dziewiątej) szczebla a), jeżeli nauczają w szkołach, niewymienionych pod lit. a).

§ 5. Nauczyciele kontraktowi przedmiotów zawodowych w szkołach zawodowych, zajęci w pełnej liczbie godzin, określonych w art. 4 ustawy z dnia 22 grudnia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 129, poz. 918), otrzymują wynagrodzenie, odpowiadające uposażeniu:

a) grupy VII (siódmej) szczebla a), jeżeli posiadają świadectwo ukończenia akademickiej szkoły zawodowej;

b) grupy VIII (ósmej) szczebla a), jeżeli posiadają świadectwo ukończenia szkoły zawodowej specjalnej o poziomie więcej niż średnim, lub świadectwo ukończenia średniej szkoły zawodowej i co najmniej 6-cio letnią praktykę względnie świadectwo nauczycielskie 3-letniego seminarjum nauczycieli szkół zawodowych;

c) grupy IX (dziewiątej) szczebla a), jeżeli nie posiadają kwalifikacyj wymienionych pod lit. a) i b).

§ 6. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może zezwolić, aby wynagrodzenie umowne nauczycieli kontraktowych w szkolach zawodowych, o których mowa w §§ 3 i 5 było o jedną grupę uposażenia wyższe od wynagrodzenia, określonego w tych paragrafach, a to zależnie od ilości lat praktyki zawodowej oraz kategorji wykładanych przez nich przedmiotów.

§ 7. Do wynagrodzenia nauczycieli kontraktowych szkół zawodowych, o których mowa w par. 5, wykładających przedmioty zawodowe kategorji IV, może być również włączony dodatek zawodowy w wysokości:

a) 32 złotych miesięcznie, jeżeli posiadają świadectwo ukończenia akademickiej szkoły zawodowej:

b) 13 złotych miesięcznie, jeżeli posiadają świadectwo ukończenia szkoły zawodowej specjalnej o poziomie więcej niż średnim.

§ 8. Asystenci kontraktowi w szkołach zawodowych, zajęci w ciągu 36 godzin na tydzień, otrzymują za swe czynności wynagrodzenie, odpowiadające uposażeniu:

a) grupy IX (dziewiątej) szczebla a), jeżeli posiadają ukończoną conajmniej średnią szkołę zawodową i nie mniej niż 6 lat praktyki;

b) grupy X (dziesiątej) szczebla a), jeżeli nie posiadają kwalifikacyj wymienionych pod lit. a).

§ 9. Praktykanci kontraktowi w szkołach zawodowych agrotechnicznych, zajęci w ciągu 42 godzin na tydzień otrzymują za swe czynności wynagrodzenie, odpowiadające uposażeniu:

a) grupy X (dziesiątej) szczebla a), jeżeli posiadają ukończoną akademicką szkołę zawodową;

b) grupy X (dziesiątej) szczebla a), jeżeli nie posiadają kwalifikacyj wymienionych pod lit. a).

§ 10. Instruktorzy kontraktowi w szkołach zawodowych zajęci w ciągu 36 godzin na tydzień, otrzymują za swe czynności wynagrodzenie, odpowiadające uposażeniu:

a) grupy IX (dziewiątej) szczebla a), jeżeli posiadają świadectwo ukończenia niższej szkoły zawodowej względnie świadectwo równoznaczne oraz co najmniej 6 lat praktyki:

b) grupy X (dziesiątej) szczebla a), jeżeli nie posiadają kwalifikacyj wymienionych pod lit. a).

§ 11. Za podstawę do wymiaru wynagrodzenia, określonego w §§ 1—6 i 8—10, przyjmuje się uposażenie, wymienione w artykułach 3 i 5 oraz w ostatnim ustępie art. 4-go ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. Rz P. Nr. 116, poz. 924).

§ 12. Nauczyciele kontraktowi w szkołach średnich ogólnokształcących, seminarjach nauczycielskich i szkołach zawodowych. nie zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin, określonych w artykule 4 ustawy z dnia 22 grudnia 1925 roku o środkach zapewnienia równowagi budżetowej (Dz. U. R. P. Nr. 129, poz. 918) otrzymują wynagrodzenie miesięczne za jedną godzinę nauki w tygodniu, równające się odpowiedniej części t. j. $^1/_{27}$, $^1/_{23}$, $^1/_{21}$, względnie $^1/_{18}$ części uposażenia nauczyciela etatatowego, zależnie od kategorji udzielanych przedmiotów.

Asystenci, praktykanci i instruktorzy kontraktowi w szkołach zawodowych, nie zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin określonym w §§ 8, 9 i 10 niniejszego okólnika, otrzymują wynagrodzenie miesięczne za jedną godzinę zajęć tygodniowo, równające się odpowiedniej części, t. j. $^1/_{36}$ względnie $^1/_{42}$ części uposażenia, oznaczonego w §§ 8, 9 względnie 10.

§ 13. Stosunek służbowy pracowników kontraktowych opiera się na umowie, którą należy zawierać z każdym pracownikiem pisemnie według dołączonego wzoru. Z reguły spisanie i zatwierdzenie umowy powinno poprzedzać rozpoczęcie pełnienia obowiązków. Nauczyciel, rozpoczynający obowiązek przed spisaniem lub zatwierdzeniem umowy, czyni to na własne ryzyko.

Władzą, powołaną do zawarcia umowy, jest Kuratorjum Okręgu Szkolnego, względnie Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego — o ile chodzi o zakłady naukowe podległe bezpośrednio Ministerstwu.

Władza ta może jednak upoważnić do zawarcia umowy dyrekcje odnośnych zakładów naukowych. Umowa podlega zawsze zatwierdzeniu ze strony władzy, oznaczonej w ustępie trzecim niniejszego paragrafu.

Z tego powodu zakład naukowy, upoważniony do zawarcia umowy, przesyła dwa egzemplarze umowy, podpisane przez pracownika kontraktowego wraz z jednym odpisem tejże umowy władzy oznaczonej w ustępie trzecim. Władza jeden egzemplarz umowy zatrzymuje w swych aktach, drugi zaś — przeznaczony dla użytku interesowanego wraz z uwierzytelnionym odpisem, zwraca dyrekcji odnośnego zakładu naukowego.

§ 14 Przy określaniu czasu trwania umowy pracowników kontraktowych, wymienionych w niniejszem okólniku, przestrzegać należy następujących zasad:

a) jeżeli pracownik kontraktowy zatrudniony ma być przez cały rok szkolny, umowę spisać należy na przeciąg 12 miesięcy:

b) jeżeli pracownik kontraktowy zatrudniony ma być przez pięć miesięcy, względnie przez jeden semestr w szkołach o ustroju semestralnym, umowę spisać należy na przeciąg 6 miesięcy;

c) jeżeli pracownik kontraktowy zatrudniony ma być przez więcej niż pięć miesięcy, względnie dłużej niż przez jeden semestr, umowę spisać należy na przeciąg czasu o jeden miesiąc dłuższy od liczby miesięcy w ciągu których ma być faktycznie zatrudniony;

d) jeżeli pracownik kontraktowy zatrudniony być ma przez mniej niż pięć miesięcy lub mniej niż przez jeden semestr, umowę spisać należy na przeciąg czasu, przez który faktycznie ma być zatrudniony.

§ 15. Powyższe normy wynagrodzenia pracowników kontraktowych stosować należy również w okresie od 1 stycznia 1926 r. do 31 marca 1926 r., do pracowników w tym okresie nowozaangażowanych oraz do pracowników, z którymi umowa, zawarta na dawnych warunkach w tym okresie wygasła z tą zmianą, że w myśl art. 2 ustawy z dnia 22 grudnia 1925 r. o środkach zapewnienia równowagi budżetowej (Dz. U. R. P. № 129, poz. 918), unormowane tym okólnikiem wynagrodzenie ulega stosowanemu procentowemu zmniejszeniu, zależnie od tego wedle jakiej grupy uposażenia jest wymierzane.

Warszawa, dnia 30 marca 1926 r. (L. O. Prez. 1130/26).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

(—) St. GRABSKI.

Załącznik do okólnika L. O. Prez. 1130|26.

UMOWA

zawarta między Panem ....
działającym w imieniu i z upoważnienia ....
i Skarbu Państwa a Pan ....
w sprawie stosunku służbowego.

1. Pan .... przyjmuje na siebie od dnia .... 192.......... roku

na czas ....
obowiązki nauczyciela (asystenta, praktykanta, instruktora)
....
w charakterze pracownika kontraktowego.

2. Pan ....
za jedną godzinę zajęć tygodniowo pobierać będzie ze Skarbu Państwa wynagrodzenie, równe .... części uposażenia nauczyciela (asystenta, praktykanta, instruktora) etatowego grupy .... szczebla „a", przy ewentualnem zastosowaniu art. 2 ustawy z dnia 22 grudnia 1925 roku o środkach zapewnienia równowagi budżetowej (Dz. U. R. P. № 129, poz. 918).

Powyższe wynagrodzenie wypłacane będzie miesięcznie zgóry, poczynając od dnia .... 192 ...... r. przez cały czas trwania umowy.

W razie podróży służbowych otrzyma Pan .... zwrot kosztów podróży i djety, wedle norm, obowiązujących w tym względzie dla funkcjonarjuszów państwowych, przyczem pobierać będzie djety przyznane dla funkcjonarjuszów państwowych wedle grupy uposażenia, oznaczonej w ustępie pierwszym.

W razie nieobecności na służbie z powodu choroby będzie otrzymywał Pan .... przez czas tej nieobecności różnicę między wynagrodzeniem wyżej wymienionem a zasiłkiem pobieranym w myśl obowiązujących przepisów z kasy chorych. Jednakże nieobecność na służbie z powodu choroby nie może trwać dłużej, niż dwa miesiące. W razie przekroczenia tego terminu umowa niniejsza rozwiązuje się sama przez się, bez potrzeby jakiegokolwiek zawiadomienia lub wypowiedzenia z końcem miesiąca, w którym termin ten upłynął. Przy obliczaniu dwumiesięcznego czasu trwania choroby, liczy się jako przerwy tylko te okresy czynnej służby, które wynoszą przynajmniej połowę czasu poprzedniej nieobecności z powodu choroby. O ile służba czynna trwała krócej, nie stanowi ona przerwy a poszczególne okresy choroby liczą się razem.

3. W razie powołania Pana .... do pełnienia obowiązkowej służby wojskowej umowa niniejsza rozwiązuje się sama przez się z końcem miesiąca, w którym nastąpiło powołanie.

Na wypadek powołania na perjodyczne ćwiczenia wojskowe nie będzie Pan .... przysługiwało prawo do wynagrodzenia, oznaczonego w niniejszej umowie.

Na wypadek powołania do służby wojskowej na skutek mobilizacji lub częściowego uzupełnienia wojska do stopy wojennej przestanie Pan .... pobierać wynikające z niniejszej umowy wynagrodzenie z końcem miesiąca, w którym nastąpiło powołanie.

4. Świadczenia Państwa na rzecz Pan .... ograniczają się do świadczeń, wyszczególnionych w punkcie 2-im (ewentualnie i 3-im) niniejszej umowy.

5. Pan .... zobowiązuje się ściśle stosować do ustaw i innych przepisów, regulaminów i instrukcyj. obowiązujących nauczycieli szkoły, w której Pan .... pracuje oraz do zarządzeń władz nad tą szkołą przełożonych.

6. W razie zamianowania Pan .... funkcjonarjuszem etatowym umowa niniejsza przestaje obowiązywać strony z chwilą doręczenia pisma nominacyjnego.

7. Rozwiązanie stosunku służbowego przed terminem, wskazanym w punkcie 1 niniejszej umowy, może nastąpić każdego czasu na skutek jednostronnego wypowiedzenia na piśmie ze strony .... lub Pan .... na jeden miesiąc naprzód.

Przed rozwiązaniem stosunku służbowego obowiązany jest Pan .... zwrócić otrzymane ewentualnie zaliczki i uregulować wszystkie zaciągnięte przez się względem .... zobowiązania pieniężne i służbowe.

8. W razie popełnienia przez Pan .... zaniedbania lub czynu, który bądź to podpada pod powszechnie obowiązujące ustawy karne i ścigany ma być w drodze karno-sądowej, bądź też stanowiłby, jeśliby się go dopuścił nauczyciel etatowy, względnie funkcjonarjusz państwowej służby cywilnej, występek służbowy w rozumieniu odnośnych ustaw i przepisów, służyć będzie bezpośrednio przełożonemu (władzy służbowej) prawo uznać jednostronnie niniejszą umowę za rozwiązaną natychmiast. Decyzja taka, która winna być umotywowana i doręczona na piśmie, staje się odrazu skuteczną t. j. doręczenie jej ma znaczenie natychmiastowego zwolnienia ze służby i pociąga za sobą zawieszenie z tą chwilą wypłat umówionego w p. 2 niniejszej umowy wynagrodzenia. O ile decyzja ta nie wyszła od władzy centralnej (której decyzja nie podlega dalszemu tokowi instancji), będzie Pan .... służyło prawo odwołania się od tejże decyzji w nieprzekraczalnym terminie dni 14, biegnącym od dnia następnego po dniu, w którym decyzja została doręczona, do władzy bezpośrednio przełożonej nad tą władzą, która

decyzję wydała. Zapadłe ewentualnie w tej drugiej instancji orzeczenie jest ostateczne. Odwołanie się nie ma w żadnym wypadku mocy wstrzymującej, a tylko w razie uchylenia decyzji pierwszej przez oznaczoną wyżej władzę wyższej instancji będzie Pan .... służyło prawo żądania przywrócenia go do pełnienia służby na warunkach niniejszej umowy, przyczem umówione wynagrodzenie, jakieby się należało od chwili zwolnienia ze służby przez czas tego zwolnienia, winno być dodatkowo wypłacone. Pozatem zrzeka się Pan .... prawa podnoszenia z powodu wyżej unormowanego jednostronnego, natychmiastowego rozwiązania umowy jakichkolwiek zarzutów względnie żądania jakiegokolwiekbądź odszkodowania.

9. Dla wszelkich sporów, wynikłych ewentualnie z niniejszej umowy, będą w pierwszej instancji wyłącznie kompetentnymi: sądy przedmiotowo - właściwe, mające siedzibę w .... (tu należy wymienić miejscowość, odpowiadającą siedzibie odnośnego Oddziału Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej).

10. Koszty sporządzenia niniejszej umowy, w szczególności przypadające od niej opłaty skarbowe ponosi Pan .... bez prawa regresu.

.... dnia .... 192 ...... r.

Podpis przedstawiciela władzy:

Podpis pracownika kontraktowego:

54.

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do wszystkich zakładów naukowych (z wyjątkiem szkół wyższych) w sprawie uczczenia 150-lecia niepodległości Stanów Zjednoczonych.

Dnia 4 lipca 1926 r. przypada 150-lecie ogłoszenia niepodległości Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Ta wielka rocznica winna być uroczyście obchodzona również przez polską szkołę i polską młodzież, zarówno ze względu na udział w walkach o niepodległość Stanów Zjednoczonych polskich bohaterów narodowych Kościuszki i Puławskiego, jak niemniej ze względu na silne węzły przyjaźni pomiędzy Polską i wielkiem państwem amerykańskiem, zacieśnione zwłaszcza od czasu wybuchu wojny światowej i wzmocnione uczuciem wdzięczności za doznaną pomoc i ratunek w chwilach niedostatku i braków

Z inicjatywy Komitetu Rocznicy otrzymają szkoły arkusze z wydrukowanym adresem, celem zaopatrzenia ich w podpisy nauczycielstwa i młodzieży szkolnej. Arkusze te, oprawione w pewną ilość tomów, zostaną następnie zawiezione do Ameryki przez specjalną delegację na obchód dn. 4 lipca.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publiczn. polecając wszystkim szkołom wzięcie udziału w zbieraniu podpisów, zarządza jednocześnie, aby w dniu, w którym podpisy będzie się kładło na arkuszach, (nastąpi to w ciągu maja) poświęcono jedną godzinę lekcyj omówieniu znaczenia rocznicy ogłoszenia Stanów Zjednoczonych z podkreśleniem stosunków, łączących Polskę z Wielką Republiką zachodnią.

Rozesłanie arkuszy dla szkół powszechnych (cena 1 zł. za arkusz na 200 podpisów) będzie załatwione przez Rady Szkolne Powiatowe, względnie Inspektorów Szkolnych. Szkoły średnie ogólnokształcące, seminarja nauczycielskie i szkoły zawodowe winny się zwracać po arkusze (cena 2 zł. za arkusz na 400 podpisów) do Komitetu Obchodu w Warszawie (Nowy Świat 72, Izba Polsko-Amerykańska). Celem ułatwienia wygłoszenia pogadanek łącznie z arkuszami będzie nadesłana specjalna broszura.

Warszawa, dnia 18 marca 1926 r (L. O. Prez. 2221/26).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) St. GRABSKI.

55.

Do Dyrekcyj Państwowych i Prywatnych męskich i koedukacyjnych) gimnazjów i Seminarjów nauczycielskich Okr. Szkol. Poleskiego.

W sprawie spóźnionego zgłaszania się uczniów do szeregów wojskowych.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w okólniku z dnia 10 marca 1926 r. Nr. O. Prez. 2090/26 zwróciło uwagę, że dyrekcje niektórych zakładów naukowych nie informują należycie uczniów, co do których wszczęte zostały starania o odroczenie terminu odbycia służby wojskowej, a którzy otrzymali już karty powołania, o konieczności stawienia się do oddziałów w terminie, oznaczonym w karcie powołania. Uczniowie ci skutkiem tego nie z własnej winy ponosić muszą karę za spóźnione przybycie do oddziałów.

Wobec tego Kuratorjum wyjaśnia, że wszczęcie starań o odroczenie terminu odbycia służby w wojsku stałem **nie odracza** wcielenia interesowanych do szeregów. Uczniowie zatem, którzy

zgodnie z obowiązującymi przepisami wezwani zostali do odbycia powinności wojskowej, **winni w oznaczonym terminie zgłosić się do oddziału**, mimo, że prośby ich o ewentualne odroczenie terminu odbycia służby wojskowej nie zostały w terminie ich stawiennictwa rozstrzygnięte.

Za Kuratora (—) BOBKA.

Brześć n/B., dn. 22/III 1926 r. Nr. II-5325/26.

56.

Do Panów Inspektorów Szkolnych Okręgu Poleskiego.

Zaliczenie do rezerwy nauczycieli publicznych szkół powszechnych w myśl art. 111 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

Polecając Panom Inspektorom przy mianowaniach kandydatów na stanowiska nauczycieli publicznych szkół powszechnych ściśle się stosować do okólnika Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 27/VIII-1925 r. L. 12435/I w sprawie zaliczenia do rezerwy nauczycieli szkół powszechnych na podstawie art. 111 ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnem obowiązku służby wojskowej (Dz. Urz. Min. Nr. 16 poz. 171 ex 1925), na podstawie pisma Ministerstwa Spraw Wojskowych Kuratorjum udziela wyjaśnień, jak poniżej:

1) Poborowy, ubiegający się o zaliczenie do rezerwy w myśl art. 111 ustawy z dnia 23 maja 1924 r., winien przedstawić komisji poborowej (ogólnej lub dodatkowej) odpowiednie podanie poparte zaświadczeniem inspektora szkolnego, stwierdzającem, iż pełnił funkcje nauczyciela publicznej szkoły powszechnej w dniu rozpoczęcia ogólnego poboru jego rocznika i że funkcje te nadal pełni.

O ile więc taki poborowy uznany został za zdolnego do służby w wojsku stałem, komisja poborowa wydaje decyzję o zaliczeniu do rezerwy w myśl art. 111 ustawy o powszechnem obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr. 61 poz. 609 ex 1924). Decyzja ta będzie wpisana do rubryki 20 obu egzemplarzy listy poborowej, zgodnie z § 230 Rozporządzenia wykonawczego do cytowanej ustawy.

2) Poborowym, zaliczonym w myśl art. 111 ustawy do rezerwy, Komisja poborowa wydaje poświadczenie według wzoru 27 do rozporządzenia wykonawczego do ustawy o powszechn. obowiązku służby wojskowej i stosownie do § 265 p. g tegoż rozporządzenia.

3) Art. 111 ustawy stosuje się w jednakowej mierze do stałych, jak również tymczasowych lub kontraktowych nauczycieli publicznych szkół powszechnych.

4) § 644 Rozporządzenia wykonawczego do ustawy z dnia 23/V-1924 r. nakłada na władzę szkolną obowiązek zawiadamiania władz administracyjnych I instancji o każdorazowem porzuceniu zawodu nauczycielskiego przez osoby, korzystające z ulgi art. 111 ustawy, władze zaś administracyjne ze swej strony zawiadamiają o tem władze wojskowe.

Za Kuratora (—) Z. PODGÓRSKI.

Brześć n/B., dn. 12/III 1926 r. Nr. I-3109/26.

57.

Do Inspektoratów Szkolnych Okręgu Poleskiego.

Propaganda szkolnictwa zawodowego.

Ze względu na wielką rolę szkolnictwa zawodowego w życiu Państwa zechcą P.P. Inspektorowie Szkolni zwrócić się do podległego Im nauczycielstwa, aby bliżej i możliwie jak najszerszej informowało ogół o zadaniach i znaczeniu wiedzy zawodowej i zachęcało młodzież do wstępowania do szkół zawodowych.

Kuratorjum ze swej strony, dążąc do rozszerzenia szkolnictwa zawodowego w Okręgu, będzie umieszczało w Kuratorjalnym Dzienniku Urzędowym przynajmniej dwa razy do roku, możliwie przed zakończeniem roku szkolnego i jego rozpoczęciem, wykazy szkół zawodowych w Okręgu, uwzględniając poza nazwą samej szkoły i jej typem i specjalnością także informacje co do warunków przyjęcia do tych szkół, liczby lat nauczania w każdej poszczególnej szkole i t. p. wiadomości.

Kuratorjum nie wątpi, że P.P. Inspektorowie Szkolni kwestję powyższą potraktują z należytem zrozumieniem i powagą.

Za Kuratora (—) Z. PODGÓRSKI.

Brześć n/B., dn. 23/III 1926 r. Nr. I-4668/26.

58.

Do nauczycielstwa wszystkich szkół Okręgu Szkolnego Polesk.

Nawiązując do odezwy z dnia 12/IV-1926 r. № 0-6896/26 (Dziennik Urzędowy Kuratorjum № 4/18 poz. 40) Kuratorjum podaje poniżej wykaz szkół zawodowych, istniejących na terenie Okręgu Poleskiego, a czynnych na dzień 1 kwietnia 1926 roku.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego (—) BOBKA
Naczelnik Wydziału

Brześć n/B., dn. 27 kwietnia 1926 r. Nr. III-8046/26.

WYKAZ

szkół zawodowych, czynnych na obszarze Okręgu Szkolnego Poleskiego na dzień pierwszego kwietnia 1926 roku.

L. p.	Miejscowość	Nazwa i właściciel szkoły	Adres szkoły	Szkoła męska, żeńska, koedukacyjna	Warunki przyjęcia	UWAGI
		I. Szkoły rzemieślnicze.				
1	Pińsk	Żydowska szkoła rzemieślnicza Judela Pinkacza w Pińsku	ul. Nadbrzeżna 2	męska	wiek od 14 lat, ukończenie 5 kl. szkoły powsz. lub egzamin wstępny.	jęz. wykł. żydowski, szkoła posiada działy—ślusarstwo i stolarstwo, nauka 3-letnia.
2	Brześć n/B.	Szkoła rzemieślnicza T-wa Szerzenia Pracy Zawodowej i Rolnej wśród żydów „Ort“ w Brześciu n/B.	ul. Krzywa № 5	„	wiek od 14—16 lat, ukończenie 4 kl. szkoły powsz. lub egzamin wstępny.	jęz. wykł. żydowski, działy ślusarsko mechan. (nauka 3 lata) i stolarski (nauka 2 lata). Przy szkole istnieje klasa wstępna.
3	Pińsk	Szkoła rzemieślnicza Polskiej Macierzy Szkolnej	ul. Kościuszki 46	„	„	dział stolarski i ślusarski. Nauka 3-letnia. Przy szkole istnieje klasa wstępna.
4	Dubica (powiat Brzeski)	Samorządowa Szkoła Rzemieślnicza w Dubicy		koedukacyjna	„	dział szewcki, krawiecki, stolarski; nauka 3-letnia. Przy szkole istnieje klasa wstępna.
5	Sarny	Szkoła rzemieślnicza Polskiej Macierzy Szkolnej w Sarnach.	budynek kolejowy	męska	„	dział ślusarski i stolarski; nauka 3-letnia. Przy szkole istnieje klasa wstępna.
6	Sarny	Szkoła rzemieślnicza dla chłopców T-wa Szerzenia Pracy Zawodowej i Rolnej wśród żydów „Ort“ w Sarnach		„	„	język wykładowy żydowski, dział stolarski (nauka 2 lata).
		II. Szkoły kolejowe.				
7	Brześć n/B.	Szkoła Średnia Techniczna Kolejowa w Brześciu n/B. T-wa Szerzenia Oświaty Zawodowej w Brześciu n/B.		męska	ukończenie 4 klas szkoły średniej lub 7 oddziałów szkoły powszechnej.	nauka 4-letnia. Przy szkole istnieje kurs wstępny.
8	Łuniniec	Szkoła Niższa Techniczna Kolejowa		„		
		III. Szkoły handlowe.				
9	Baranowicze	Szkoła Handlowa Polskiej Macierzy Szkolnej w Baranowiczach.	ul. Hoovera № 44	koedukacyjna	wiek 14—17 lat. Ukończenie 3 klas szkoły średniej, ogólnokształcącej lub 6—7 oddziałów szkoły powszechnej	czas trwania nauki 3 lata.
10	Brześć n/B.	Szkoła Handlowa Towarzystwa Szerzenia Oświaty Zawodowej w Brześciu n/B.		„	„	„
11	Kobryń	Szkoła Handlowa Polskiej Macierzy Szkolnej w Kobryniu.		„	„	czas trwania nauki 2 lata.
		IV. Szkoły zawodowe dokształcające				
12	Brześć n/B.	Miejska Szkoła Zawodowa Dokształcająca w Brześciu n/B.	ul. Krzywa, gmach publicznej szkoły powszechnej	męska	wiek od 14 lat, ukończenie 4 oddziałów szkoły powszechnej lub egzamin wstępny	czas trwania nauki 3 lata.

59.

Do Inspektoratów Szkolnych Okręgu Poleskiego.

Kursy robót dzianych (trykotarskich) ręcznych dla nauczycielek

Uznając nadzwyczaj doniosłe znaczenie wychowawcze robót ręcznych w szkołach powszechnych i potrzebę czynienia starań celem zyskania dla robót uznania wśród szerokich sfer naszego społeczeństwa, Ministerstwo W. R. i O. P. kładzie nacisk na konieczność większego zainteresowania nauczycielek szkół powszechnych sprawą robót kobiecych w dziedzinie trykotarstwa i robót dzianych. Ten dział robót kobiecych winien znaleźć szerokie uwzględnienie w szkole powszechnej i przy należytej organizacji stać się z czasem podstawą przemysłu domowego wobec możliwości łatwego zbytu tego rodzaju wyrobów dla potrzeb armji.

Zrealizowanie tych zamierzeń wymaga jednak dokształcenia odpowiedniej liczby nauczycielek przy pomocy krótkich kursów instruktorskich.

Kursy instruktorskie dla nauczycielek mogą być krótkotrwałe, np. trzydniowe, o ile ogranicza się do wykonania ściśle określonych wyrobów, np. rękawiczek, pończoch i t. p. oraz do nielicznego zastępu nauczycielek, obeznanych już z tym działem robót.

Obowiązki instruktorek, wykładających na takich kursach obejmą nauczycielki szkół zawodowych żeńskich.

Podkreślając aktualność sprawy, Karatorjum upoważnia Inspektoraty Szkolne do organizowania kursów i wskazania terminów kursów.

Frekwencja na kursie musi się ograniczyć do niewielkiej liczby 12-15 nauczycielek ze względu na skuteczność ich pracy na kursie.

Uczęstniczkom kursu będą udzielane 3-4 dniowe urlopy.

Kuratorjum poleca pp. inspektorom szkolnym niezwłocznie zbadać, czy na terenie ich powiatów znajdzie się do 15 nauczycielek, które zgłoszą swój udział na kursie na własny koszt.

Wykazy tych nauczycielek z wskazaniem szkół, w których pracują, i zaznaczeniem, która z nich jest obeznana z trykotarstwem, Inspektoraty Szkolne nadeślą Kuratorjum w 2-ch egzemplarzach, poczem Kuratorjum porozumie się z odnośnemi Dyrekcjami szkół zawodowych w sprawie delegowania instruktorek.

Drobne koszty organizacyjne kursu w zasadzie winny pokryć czynniki miejscowe. Kuratorjum opłaca tylko instruktorki.

Po skończeniu kursu Inspektoraty Szkolne nadeślą Kuratorjum krótkie sprawozdania, które zaopatrzą swemi uwagami o organizacji i skuteczności pracy na kursie.

W czasie wizytacyj szkół pp. inspektorowie zwrócą uwagę, czy prace, wykonane na kursie, znajdują zastosowanie w szkołach powszechnych.

Prócz wspomnianych trzydniowych kursów dla nauczycielek szkół wiejskich wskazane jest organizowanie kursów trykotarstwa dla nauczycielek **szkół miejskich** w godzinach wolnych od zajęć szkolnych.

Kursy takie, oparte pod względem organizacyjnym na odnośnym Regulaminie (Dz. Urz. Nr. 1 ex 1921 poz. 11) winny objąć przynajmniej 30 godzin nauki względnie ćwiczeń w robotach.

O poczynionych krokach celem organizowania kursów zechcą Inspektoraty jaknajrychlej donieść Kuratorjum i traktować sprawę **jako bardzo pilną.**

Za Kuratora (—) Z. PODGÓRSKI.

Brześć n/B., dn. 3/II 1926 r. Nr. I-1788/26.

60.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego

Odpis

Dnia 10 kwietnia 1926 r.
Nr. I-5387/26.

OKÓLNIK

w sprawie organizacji kursów wakacyjnych w r. 1926

Do Nauczycielstwa Szkół Powszechnych.

Kursy wakacyjne dla nauczycielstwa szkół powszechnych w r. 1926 będą zorganizowane jak i w latach ubiegłych dla kwalifikowanych i niekwalifikowanych nauczycieli, jednakże liczba kursów państwowych będzie znacznie mniejszą niż w roku ubiegłym, ze względu na oszczędności budżetowe. Dla uniknięcia nieporozumień zaznacza się, że udział nauczycielstwa we wszystkich kursach wakacyjnych jest dobrowolny, a zmuszanie do uczęstnictwa w kursach wakacyjnych jest niedopuszczalne.

Natomiast staraniem nauczycielstwa szkół powszechnych w niektórych Okręgach Szkolnych będą zorganizowane prywatne

kursy wakacyjne, którym w miarę wyników pracy, stwierdzonych przez wizytację, Ministerstwo przyznawać będzie uprawnienia kursów państwowych.

Organizacja tegorocznych kursów wakacyjnych będzie zasadniczo taka, jak w roku ubiegłym. Szczegóły podaje się poniżej.

I. **Typy i charakter kursów.** Wykaz kursów z podaniem miejscowości i terminów zawiera załączony Rozkład. Typy kursów dla niekwalifikowanych pozostają takie same, jak w roku ubiegłym. W związku ze znacznem ograniczeniem liczby płatnych urlopów dla celów Wyższych Kursów Nauczycielskich, Ministerstwo organizuje w r. 1926 w niektórych Okręgach Szkolnych kursy przygotowawcze dla nauczycieli kwalifikowanych, przygotowujących się do egzaminu na W. K. N. w charakterze eksternów. Celem tych kursów jest wprowadzenie słuchaczy w materjał naukowy, przewidziany dla Wyższego Kursu Nauczycielskiego oraz zaznajomienie ich z metodą pracy naukowej i nowoczesnemi metodami nauczania odnośnych przedmiotów. Zapisy na te kursy będą odbywać się w ten sam sposób jak i dla nauczycielstwa niekwalifikowanego. Kursy te nie będą kończyły się egzaminami wstępnemi na W. K. N. Odróżnić od nich należy kursy przygotowawcze do egzaminu wstępnego na W. K. N., które odbędą się w niektórych Okręgach i zakończą się kollokwjum wstępnem dla nauczycieli, zakwalifikowanych do urlopu na W. K. N. Uczęszczanie nauczycieli, przygotowujących się do egzaminu dla eksternów, na kursy przygotowawcze do W. K. N. jest możliwe w miarę wolnego miejsca.

II. **Warunki przyjęcia.** Na kursy wakacyjne mogą zapisywać się tylko czynni nauczyciele szkół powszechnych, względnie szkół ćwiczeń i preparand. Dla uniknięcia nieporozumień zaznacza się, że na kursy metodyczno-pedagogiczne początkowe, podobnie jak w latach ubiegłych, przyjmowani będą tylko nauczyciele czasowo-kwalifikowani (absolwencji co najmniej 6-ciu klas szkoły średniej z polskim lub niepolskim językiem nauczania i nauczyciele, posiadający rosyjskie świadectwa t. zw. nauczycieli domowych (lub początkowych i wyższych domowych nauczycieli) z pośród zaś nauczycieli niekwalifikowanych tylko te osoby, które złożyły już wszystkie inne obowiązujące egzaminy.

Ponieważ ustawa z dnia 15 stycznia 1925 roku (Dz. U. R. P. Nr. 13, poz. 88) ustaliła termin prekluzyjny złożenia egzaminów przez nauczycieli niewykwalifikowanych i czasowo kwalifikowanych na dzień 31 sierpnia 1927 r., przeto od tego terminu oddzielają nauczycielstwo tylko dwa okresy kursów wakacyjnych. Wobec zmniejszonej liczby kursów wakacyjnych prawdopodobnie tylko część nauczycielstwa uzyska na te kursy

przyjęcie w miarę wcześniejszego zapisu; pozostali zaś będą zmuszeni dokształcać się w drodze pracy domowej i składać egzamin wobec stałych Komisyj Egzaminacyjnych w terminach: jesiennym 1926 lub wiosennym 1927 r. W związku z powyższem zasadniczo ogranicza się w r. 1926 na wszystkich kursach przyjmowanie niekwalifikowanego nauczycielstwa wyłącznie do tych osób, które złożyły egzamin dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych przynajmniej z dwóch grup przedmiotów.

Na kursy końcowe zapisywać się mogą zasadniczo tylko absolwenci kursów początkowych i to przedewszystkiem tych kursów początkowych, które są przydzielone przez Kuratorjum do odnośnego kursu końcowego. Warunkiem niezbędnym przyjęcia na kurs końcowy jest wykonanie pracy domowej oraz złożenie repetycji wstępnej. Pracę domową winien nauczyciel przywieźć ze sobą na kurs W wyjątkowych wypadkach na zasadzie specjalnego wniosku Inspektora Szkolnego oraz w miarę wolnego miejsca mogą zgłaszać się do repetycji wstępnej na kursie końcowym także nauczyciele, którzy nie uczestniczyli w odpowiednim kursie początkowym o ile oczywiście czynią zadość innym wymaganym warunkom (między innemi wyżej wspomnianemu warunkowi złożonego egzaminu z dwóch grup przedmiotów). Liczba zapisanych z tej kategorji słuchaczy nie może jednak przenosić 10% ogółu słuchaczy na kursie. O przyjęciu tej kategorji słuchaczy decyduje Rada Pedagogiczna kursu wspólnie z Inspektorem Szkolnym, czynnym w siedzibie kursu. Przy repetycjach i przy egzaminach zwracać się będzie specjalną uwagę na poprawne władanie językiem polskim.

Zasadniczo każdy nauczyciel czynny zapisać się może na którykolwiek kurs wakacyjny w państwie, odpowiadający jego kwalifikacjom. Wyjątkowo tylko kursy wakacyjne dla niekwalifikowanych nauczycieli w Okręgu Szkolnym Pomorskim i Województwie Śląskiem zorganizowane będą w r. 1926 wyłącznie dla miejscowego nauczycielstwa; nauczycielstwo z Okręgu Szkolnego Pomorskiego i Wojew. Śląskiego ma jednak prawo uczestniczyć w kursach wakacyjnych także w innych Okręgach Szkolnych. Na kursach końcowych w Okręgu Pomorskim nie będzie w roku bieżącym państwowych Komisyj Egzaminacyjnych, absolwenci kursów zdawać będą egzaminy przed stałą Komisją w Toruniu. Do składania egzaminu na kursach wakacyjnych końcowych przed Komisjami Egzaminacyjnemi (tylko z odnośnej grupy przedmiotów) mogą być również dopuszczeni eksterni, t. j. nauczyciele, którzy nie uczestniczyli w kursie. Eksterni winni na dwa tygodnie przed terminem egzaminu wnieść do swego Kuratorjum odpowiednie podanie w drodze służbowej, zaopatrzone w załączniki, przewidziane w § 7 Regulaminu egzaminu dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. Urz. z r. 1924 Nr. 10. poz. 94) z wyjątkiem załącznika pod e (t. j. taksy egzaminacyjnej). Przed przystąpieniem

do egzaminu winni eksterni złożyć na ręce Inspektora Szkolnego w siedzibie wyznaczonej przez Kuratorjum Komisji Egzaminacyjnej taksę w wysokości 3 (trzech) zł. Zaznacza się, że w razie możliwego przepełnienia na kursach wakacyjnych Kuratorjum może odroczyć termin egzaminu eksterna aż do Komisji jesiennej. **Eksterni mogą zgłaszać się do egzaminu tylko na kursach państwowych i tylko we własnym Okręgu Szkolnym.**

Na kursach ogólnopolskich przewiduje się udział 25 nauczycieli z poza danego Okręgu Szkolnego, na kursach zaś innych (okręgowych) rezerwuje się w zasadzie najwyżej 5 miejsc dla nauczycieli z innych Okręgów. Wyjątkowo na kursy końcowe fizyko-matemat., które w r. 1926 odbywają się nie we wszystkich Okręgach Szkolnych, mogą być przyjęci w miarę wolnego miejsca wszyscy zgloszeni nauczyciele z innego Okręgu Szkolnego, nie organizującego kursu końcowego fizyko-matematycznego.

Liczba słuchaczy na kursie wakacyjnym w r. 1926 nie może przekraczać 50 osób.

III. **Zapisy.** Celem zapisania się na kursy wakacyjne należy złożyć u swego Inspektora Szkolnego kartę wpisową dokładnie wypełnioną i równocześnie wpisowe w kw. 10 złotych oraz 3 znaczki pocztowe na koszty korespondencji. W razie nieprzyjęcia nauczyciela na kurs wpisowe zwraca się. Taksę egzaminacyjną na kursach końcowych w kwocie 3 zł. wpłaca nauczyciel w gotówce na ręce Inspektora Szkolnego w siedzibie kursu przed przystąpieniem do egzaminu.

Termin zapisów upływa z dniem 20 maja 1926 roku dla nauczycielstwa we własnym powiecie i z dniem 1 czerwca 1926 roku dla zgłaszających się z innych powiatów

Równocześne wysyłanie dwu kart wpisowych na 2 kursy, odbywające się w tym samym terminie w różnych miejscowościach, jest niedopuszczalne.

IV. **Zobowiązania słuchaczy kursów.** Nauczycielstwo zapisane na kursy winno stawić się punktualnie w przeddzień rozpoczęcia wykładów. Nauczyciele spóźniający się wyłączeni będą od uczestnictwa w kursie, a wpisowe nie będzie im zwracane.

W czasie trwania kursu uczestnicy obowiązani są stosować się ściśle do wskazówek kierownika i prelegentów, względnie do postanowień Regulaminu, zatwierdzonego przez Radę Pedagogiczną kursu. W szczególności zwraca się uwagę dla uniknięcia nieporozumień, że do obowiązków słuchaczów należą wypracowania piśmienne na kursie oraz repetycje końcowe, a na kursach końcowych repetycje wstępne. Obowiązkowy jest również udział w wycieczkach naukowych, organizowanych przez prelegentów Kursu.

Warunki składania egzaminów na kursach, dających kwalifikacje, względnie zwolnienia od egzaminu, określa Regulamin egzaminów dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1924 Nr. 10 poz. 94). Zwolnienia od egzaminów na kursach prywatnych nie są przewidziane. Wolni słuchacze na kursy nie będą przyjmowani.

V. **Wskazówki praktyczne.** Podobnie jak w latach ubiegłych uczestnicy kursu winni zaopatrzyć się w niezbędne przedmioty, wymienione np. w okólniku do nauczycielstwa z dnia 13 marca 1924 r. Nr. 2963/I, programy, podręczniki oraz pomoce naukowe, potrzebne na danym typie kursu. „Programy kursów wakacyjnych" ogłoszone przez Ministerstwo nabyć można w Książnicy — Atlasie T. N. S. W. w Warszawie, Nowy Świat 59.

Szczegółowe wskazówki w sprawach, nieprzewidzianych niniejszym okólnikiem, wyda w razie potrzeby każde Kuratorjum dla własnego Okręgu Szkolnego.

Za Ministra
(—) W. ŻŁOBICKI
Dyrektor Departamentu.

61.

Do Inspektoratów Szkolnych Okręgu Poleskiego.

Organizacja kursów wakacyjnych dla nauczycielstwa szkół powszechnych w r. 1926.

W ślad za okólnikiem z dnia 12/IV r. b. Nr. I-6375/26 Kuratorjum, przesyłając w załączeniu ogólny rozkład kursów wakacyjnych dla nauczycielstwa szkół powszechnych w r. 1926 na całym terenie Rzeczypospolitej i okólnik w sprawie kursów wakacyjnych do nauczycielstwa, który ukaże się w najbliższym numerze Dziennika Urzędowego Okręgu Poleskiego w pierwszych dniach maja r. b. (na zarządzenia zawarte w którym należy zwrócić uwagę, ponieważ są one obowiązujące narówni z poniższemi) jednocześnie wyjaśnia, co następuje:

Ogólna organizacja kursów wakacyjnych pozostaje nadal bez zasadniczych zmian i opierać się winna na wskazówkach okólnika Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 15 kwietnia 1925 roku Nr. 5399/I. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 poz. 83).

Poniżej podaje się nowe wyjaśnienia:

I. Płace prelegentów.

Sprawa płacy prelegentów jest w roku 1926 unormowana odmiennie, niż w roku ubiegłym na skutek oddmiennych warunków budżetowych. Wynagrodzenie za godziny nadliczbowe przysługuje mianowicie tylko tym prelegentom, którzy wykładają

ponad 21 godzin tygodniowo. Jako minimum pracy, przy którem prelegent otrzymuje jeszcze pełne miesięczne, względnie półmiesięczne pobory, zostało ustalone 15 godzin tygodniowo. Poniżej tej normy będą prelegenci wynagradzani od godzin. Miesięczne wynagrodzenie jest dla wszystkich prelegentów jednolite i wynosić będzie 340 złotych. Przez miesiąc należy rozumieć pełny czas trwania kursu, t. j. w terminie I od 5 — 30 lipca, w terminie II od 14 lipca do 11 sierpnia i w terminie III od 2 — 28 sierpnia. Pozatem każdy z prelegentów przyjezdnych otrzyma zwrot kosztów podróży na kurs i z powrotem (przejazd koleją w klasie II, następnie za każdy konieczny przejazd dorożką po 3 mnoż. za kurs wraz z tragarzem—bagaż według kwitu kolejowego do 75 kg.): djety podobnie jak w roku ubiegłym nie będą wypłacane. Prócz tego prelegentowi przyjezdnemu przysługuje prawo korzystania z bezpłatnego mieszkania wraz z całkowitem utrzymaniem w naturze. Zmiany utrzymania w naturze na djety nie przewiduje się.

Prelegent pracujący na dwóch równoległych kursach dopełnia na równoległym kursie obowiązkową liczbę godzin do 21, a za godziny ponadto płatny jest jak za nadliczbowe w szkołach średnich.

Wynagrodzenie prelegenta religji będzie obliczane według norm za godziny kontraktowe w szkole średniej zgodnie z okólnikiem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 30 marca 1926 roku Nr. O. Prez. 1130/26. Zamiejscowy prelegent religji otrzymuje pozatem zwrot kosztów przejazdu oraz djety za cały czas podróży i pobytu na kursie według grupy uposażenia, pobieranego w szkole państwowej, względnie, o ile nie jest funkcjonarjuszem państwowym, według norm jak dla urzędnika VIII-go stopnia służbowego.

Za kierownictwo pedagogiczne i administracyjne 4-tygodniowego kursu zostało ustalone na rok 1926 wynagrodzenie po 30 złotych.

W sprawie wynagrodzenia za udział w czynnościach Komisyj Egzaminacyjnych nastąpi osobne zarządzenie. Zaznacza się tylko, że kwestja wprowadzenia rozdziału pomiędzy członkami Komisji Egzaminacyjnej taks, składanych w gotówce przez słuchaczy, jest obecnie w toku rokowań pomiędzy Ministerstwem W. R. i O. P. a Ministerstwem Skarbu.

Za poprawianie wypracowań na kursie nie należy się prelegentowi żadne dodatkowe wynagrodzenie, Za poprawienie prac piśmiennych, wykonanych w ciągu roku szkolnego przed kursem końcowym, może prelegent otrzymać wynagrodzenie dopiero po nadesłaniu do Kuratorjum szczegółowego protokółu

z repetycji wstępnej. Wynagrodzenie za przejrzenie wszystkich prac domowych jednego słuchacza przy repetycji wstępnej wynosi 1 zł. Dla uniknięcia w kwestji powyższej nieporozumień wyjaśnia się, że wynagrodzenie to będzie odpowiadało tylu złotym, ilu słuchaczom dokonano poprawienia wszystkich prac domowych z danej grupy przedmiotów bez względu na to, czy jeden, czy też dwaj prelegenci wykonali tę pracę. Asygnowanie w tym wypadku każdemu z nich odpowiedniej części z ogólnej należności nastąpi na wniosek inspektora szkolnego, oparty na osiągniętem porozumieniu zainteresowanych prelegentów.

Wynagrodzenie prelegenta płatne jest z dołu przez Kuratorjum za pośrednictwem Inspektoratów Szkolnych w siedzibie kursów. W tym celu winny zainteresowane Inspektoraty Szkolne przesłać Kuratorjum najpóźniej na 10 dni przed zakończeniem kursu ścisłe wykazy ilości godzin tygodniowej pracy każdego poszczególnego prelegenta na kursie z uwzględnieniem wykładanych przedmiotów O ile zaś chodzi o zamiejscowych prelegentów religji, zatrudnionych w szkole państwowej, ponadto zaświadczenie dyrekcji odnośnego zakładu o pobieranem przez prelegenta miesięcznem uposażeniu służbowem (grupa, szczebel). Za prawdziwość wykazów ponoszą odpowiedzialność osobiście Inspektorowie Szkolni w siedzibie kursów. Ponadto Inspektorowie ci poniosą wszelką konsekwencję, wypływającą ze spóźnionego asygnowania przez Kuratorjum wynagrodzenia dla prelegentów z racji nieterminowego nadesłania wykazów godzin pracy prelegentów.

Kuratorjum ma prawo nie wypłacić prelegentowi na wniosek inspektora szkolnego poborów za czas opuszczony z powodu spóźnionego przybycia na kurs, względnie z powodu przedwczesnego opuszczenia kursu.

Koszty podróży otrzymuje prelegent bezpośrednio po przybyciu na miejsce. W związku z tem Kuratorjum wyasygnuje we właściwym czasie na ręce inspektorów szkolnych w siedzibach kursów pewne kwoty do wyliczenia się, z których dokonają wypłaty prelegentom kosztów podróży zaliczkowo. Ostateczne pokrycie kosztów podróży nastąpi po przedłożeniu przez prelegenta Kuratorjum formalnego rachunku.

II. Sprawy programu i poziomu naukowego kursu.

Jak widać z załączonego rozkładu, typy kursów wakacyjnych dla nauczycielstwa niekwalifikowanego nie ulegną zmianom. W organizacji kursów dla kwalifikowanych pewną nowością będą kursy informacyjno-przygotowawcze dla kandydatów do egzaminu eksternów na Wyższych Kursach Nauczycielskich. Organizację tych kursów rozpoczynają Kuratorja Okręgów

Szkolnych Krakowskiego i Lwowskiego, a cele ich są wyszczególnione w dołączonym okólniku do nauczycielstwa szkół powszechnych.

Zaznacza się przytem, że kursy przygotowawcze w Okręgu Szkolnym Lwowskim będą kontynuowane w postaci zjazdów w czasie feryj Bożego Narodzenia 1926 r., względnie także w czasie feryj Wielkanocnych w r. 1927. Wyczerpujące instrukcje i informacje w sprawie dalszego planu pracy otrzymają słuchacze wspomnianych kursów na miejscu w czasie ich trwania.

Prócz wyżej wspomnianych kursów będą jeszcze uruchomione dwa kursy pszczelniczo-ogrodnicze (w Okr. Lwowskim, prawdopodobnie w Samborze i w Okr. Warszawskim w Wymyślinie), na które zechcą zwrócić uwagę Inspektoraty Szkolne podległemu Im nauczycielstwu.

Ponadto, jak już Kuratorjum wspomniało w piśmie swem z dnia 12/IV r. b. Nr. I-6375/26, odbędzie się w Krakowie specjalnie dla nauczycielstwa kwalifikowanego z Okręgu Poleskiego kurs polonistyczny. Odnośnie szczegółów tego kursu nastąpi oddzielnie zarządzenie.

Kuratorjum przypomina, że w myśl okólnika Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 9 lipca 1923 r. Nr. 6943/I liczba godzin wykładów nadprogramowych z dziedziny oświaty pozaszkolnej higjeny, spraw obrony Państwa i t. d. na kursach dla nauczycieli niekwalifikowanych nie powinna przekraczać ogółem 5 godzin na kurs. Szczególnie pożądane są wykłady z dziedziny higjeny, baczyć jednak należy, aby tematy nie powtarzały się z roku na rok dla tych samych słuchaczy. Na kursach dla nauczycieli kwalifikowanych liczba godzin wykładów nadprogramowych może być nieco większą. Naogół jednak uważa się za niewskazane rozdrabianie uwagi słuchaczy na poszczególne tematy, jakkolwiek ważne, jednakże luźno związane z programem kursu.

Programy kursów wakacyjnych są do nabycia w Książnicy — Atlas w Warszawie, Nowy Świat 59, dokąd winny Inspektoraty Szkolne zwracać się bezpośrednio. Program kursu śpiewu i wychowania fizycznego nie będzie ogłoszony drukiem. Odbitki maszynowe wymienionego programu prześle bezpośrednio Ministerstwo W. R. i O. P. do tych Inspektoratów Szkolnych, w których siedzibie odbędą się odnośne kursy.

Kuratorjum zwraca uwagę, że selekcja słuchaczy na kursach początkowych, a tembardziej klasyfikacja ich na kursach końcowych winna być przeprowadzona z należytą ścisłością.

Pominięcie tego kardynalnego wa.unku może sprowadzić w następstwie bardzo poważne trudności w prowadzeniu kursów, a nawet nieprzyznanie kursowi uprawnień. Szczegółowe wskazówki, dotyczące repetycyj wstępnych na kursach końcowych, zawiera okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 3 kwietnia 1924 r. Nr. 3753/I. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 7, poz. 59 pkt. III ad 1 — 3), oraz okólnik z dnia 9-go lipca 1924 r. Nr. 8375/I. Liczba słuchaczy na kursie końcowym bez ukończenia odpowiedniego kursu początkowego może w roku 1926 wynosić 10%.

Protokół repetycyj wstępnych na kursach końcowych winien kierownik kursu nadesłać do Kuratorjum najpóźniej w 3 dni po rozpoczęciu kursu. Do protokółu należy równocześnie dołączyć wniosek w sprawie Komisji Egzaminacyjnej, w liczbie conajmniej 3-ch osób na każdym kursie.

Ponadto Kuratorjum zwraca również uwagę, że na kursach prywatnych nie przewiduje się ani egzaminów eksternów, a tembardziej zwolnień od egzaminów.

Na kursach śpiewu i wychowania fizycznego początkowych, względnie jednorazowych, Rada Pedagogiczna ma prawo przeprowadzić selekcję wstępną z początkiem kursu dla wyłączenia nauczycieli, nie posiadających słuchu muzycznego.

Jednocześnie Kuratorjum jeszcze raz przypomina interesowanym Inspektoratom Szkolnym o konieczności jak najwcześniejszego przystąpienia do przygotowania sal szkolnych dla wykładów i dla pracy domowej słuchaczy, pomocy naukowych, warsztatów dla odnośnych kursów wakacyjnych, oraz uzupełnienia bibljotek, względnie przygotowania książek zgodnie z wykazem podręczników, pomieszczonych w poszczególnych programach kursów wakacyjnych. W pracy tej obowiązane będą okazać pomoc Dyrekcje wszystkich szkół miejscowych.

III. Zapisy słuchaczy.

Rozkład kursów i karty wpisowe są do nabycia w Książnicy — Atlas-Warszawa, Nowy-Świat 59, skąd winny je wypisać Inspektoraty Szkolne bezpośrednio. Cena ich dotychczas nie jest ustalona, lecz w każdym razie nie będzie przewyższać 40 groszy. Przy zapisach na kurs nauczyciele winni posługiwać się oficjalną kartą wpisową dla uniknięcia możliwych braków i opuszczeń, względnie nieporozumień na tle odmiennych formularzy. Zechcą Inspektoraty Szkolne we własnym zakresie działania pouczyć słuchaczy zeszłorocznych kursów początkowych, aby w roku bieżącym zapisywali się na odpowiednie kursy końcowe. Przy tej okazji podkreśla się dla dobra organizacji kursów konieczność terminowego nadesłania wykazów słuchaczy kursów w myśl zarządzenia Kuratorjum z dnia 12/IV 1926 roku Nr. I-6375/26.

Termin zapisów na tegoroczne kursy wakacyjne upływa z dniem 25 maja dla nauczycielstwa, zgłaszającego się na kurs we własnym powiecie, i z dniem 1 czerwca dla zgłaszających się z innych powiatów. Frekwencja na kursie wynosi od 40—50 słuchaczy. Wpisowe 10 zł; prócz tego wraz z kartą wpisową winien kandydat złożyć 3 znaczki pocztowe na zwyczajne listy. Wpisowe należy przekazać Radzie Opiekuńczej Kursu, z których to kwot mogą być pokrywane wszelkie wydatki organizacyjne kursu i utrzymanie prelegentów. Nie przesądza to jednakże w niczem potrzeby podjęcia przez Inspektoraty Szkolne jaknajenergiczniejszych kroków celem wyjednania zasiłków u ciał samorządowych oraz organizacyj społecznych.

IV. Prace słuchaczy w ciagu trwania kursu.

Wobec znacznie ograniczonej w roku bieżącym ze względów finansowych liczby państwowych kursów wakacyjnych naczelnym nakazem dla władz szkolnych winno stać się podniesienie wydajności pracy słuchaczy na kursach, która znajduje się w prostej zależności od prawidłowej organizacji kursu. Przedewszystkiem niezbędnem będzie na każdym kursie opracowanie Regulaminu dla słuchaczy i zatwierdzenie go zaraz przy rozpoczęciu kursu przez Radę Pedagogiczną z udziałem w tym wypadku także delegata słuchaczy. Regulamin taki winien przewidywać szczegółowy rozkład dnia słuchaczy, pozostawiając potrzebny wymiar czasu na rozrywkę i odpoczynek. Wykładający na kursie powinni również porozumiewać. się co do zakresu prac domowych, zadawanych z poszczególnych przedmiotów, dla uniknięcia przeciążenia słuchaczy, względnie dwukrotnego przerabiania analogicznych partyj materjału naukowego.

V. Sprawozdanie z przebiegu akcji kursów wakacyjnych.

Wszelkie potrzebne formularze do sprawozdań o kursach wakacyjnych zostaną we właściwym czasie przesłane przy oddzielnem piśmie.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
Z. PODGÓRSKI
p.o. Naczelnika Wydziału

Załączników: 3.

Brześć n/B., dnia 28 kwietnia 1926 r. № I-7406/26.

62.

ROZKŁAD
kursów wakacyjnych dla nauczycielstwa szkół powszechnych w r. 1926.

	Inspektorat	Typ kursu		Termin	UWAGI
Okrąg Szkolny Białostocki.	Augustów	metod. ped.	końcowy	I	
	Bielsk-Podl.	humanistyczny	"	III	
	"	"	początk.	I	
	"	śpiewu	jednoraz.	III	Dla instruktorów. Staraniem Sejmiku, wyłącznie dla naucz. Okr. Szk. Białostockiego.
	Grodno	metod. ped.	końcowy	I	
	Lida	" "	początk.	I	
	"	" "	końcowy	I	
	Łomża	geogr. przyr.	"	III	
	"	robót i rys.	początk.	III	
	Ostrołęka	metod. ped.	"	III	
	Ostrów-Mazow.	humanistyczny	końcowy	I	
	Słonim	"	"	III	
	Sokółka	metod. ped.	"	III	
	"	humanistyczny	"	I	
	Wołkowysk	metod. ped.	"	I	
	Wysokie-Mazow.	" "	początk.	I	
Okrąg Szkolny Krakowski.	Kraków miasto	polonistyczny*	jednoraz.	I	ogólnopolski dla nauczycieli odczuwających braki w jęz. polskim.
	" "	geogr. przyr.**	jednoraz. 2 tygodn.	I	kurs końcowy
	Nowy-Sącz	humanistyczn.** (pol. niem.)	jednoraz.	I	kurs w Starym Sączu (dla eksternów).
	Żywiec	fiz. matem.**	"	I	kurs początkowy (także dla eksternów).

	Inspektorat	Typ kursu		Termin	UWAGI
Okrąg Szkolny Lubelski.	Biała-Podlaska	humanistyczny	końcowy	I	
	Chełm	geogr. przyr.	„	I	
	Lublin	metod. ped.	początk.	III	
	„	rys. i robót	„	III	
	„	fiz. matem.**	jednoraz.	I	
	Łuków	rys. i robót	końcowy	I	
	Puławy	fiz. matem.	„	I	
	Siedlce	metod. ped.	„	I	
	Zamość	śpiewu i wych. fiz.	„	I	w Szczebrzeszynie.
Okrąg Szkolny Lwowski. *)	Bóbrka	śpiewu i wych. fiz. *)	jednoraz.	II	Kurs odbędzie się w Chodorowie.
	Czortków	„ *)	„	I	
	Dolina	„ *)	„	I	
	Drohobycz	geogr. i pedag.*)	„	I	Kurs odbędzie się w Truskawcu
	Jarosław	geogr. przyr. *)	„	I	
	Kopyczyńce	fiz. matem. *)	„	I	
	Lwów	geogr. przyr. **)	„	I	Kandydaci muszą być wprzód desygnowani do kollokwjum wst.
	„	humanistyczny (j. polski, historja)	„ (przewidywane zjazdy słuchaczy)	I	Informacyjno-przygotowawczy do egzaminu eksternów na W. K. N.
	„	geograf. przyr **)	„	I	
	„	fiz. matem. **)	„	I	
	Przeworsk	geogr. przyr. *)	jednoraz.	I	
	Rawa-Ruska	„ „ *)	„	I	
	Rzeszów	fiz. matem. *)	„	I	
	Sambor	„ „ *)	„	I	
	„	pszczelarsko-sadowniczy *)	„	I	dwutygodniowy
	Stanisławów	fiz. matem. *)	„	II	
	Sniatyn	humanistyczny*)	„	I	
	Tarnopol	rys. i rob. ręczn.*)	„	I	
	Tłumacz	śpiewu i wych. fiz.*)	„	I	
	Trembowla	geogr. przyr. *)	„	I	
	Żydaczów	fiz. matem. *)	„	I	Kurs odbędzie się w Mikołajewie.

*) Wszystkie kursy w Okr. Szk. Lwówskim prócz 4 kursów we Lwowie i pszczel. sądown. w Samborze odbędą się kosztem własnym nauczycielstwa.

	Inspektorat	Typ kursu		Termin	UWAGI
Okrąg Szkolny Łódzki.	Brzeziny	o Polsce wsp.*)	jednoraz.	I	ogólnopolski, w Tomaszowie-Mazowieckim
	Koło	humanistyczny	końcowy	I	
	Kalisz	geogr. przyr.	początk.	I	
	"	metod. ped.	końcowy	III	staraniem Ogniska Zw. P. N. Szk. powsz.
	"	humanistyczny	"	III	
	Łódź miasto	rys. i robót	"	I	
	Łódź powiat	śpiewu i wych. fiz.	"	I	w Zgierzu.
	" "	fiz. matem.	"	I	w Łodzi.
	Piotrków	rys. i robót.*)	jednoraz.	I	ogólnopolski.
	"	o Polsce wsp.*)	"	I	ogólnopolski, staraniem Ogniska Z. P. N. S.
	"	metod. ped.	końcowy	III	staraniem Chrz. Narod. Stow. N. S. P.
	"	fiz. matem.	"	III	
	"	humanistyczny	"	I	
	"	rys. i robót	początk.	I	staraniem Ogn. Zw. P. N. S. P.
	Sieradz	metod. ped.	końcowy	I	
	Turek	"	początk.	I	
	Wieluń	"	końcowy	I	staraniem Insp. Szk. z udz. R. S. Pow.
Okrąg Szkolny Poleski.	Brześć n/Bugiem	metod. ped.	końcowy	III	
	" "	fiz. matem.	początk.	I	
	" "	" "	końcowy	I	
	" "	rys. i robót	początk.	I	
	" "	wych. fiz. *)	jednoraz.	III	celem przygotowania instrukt. wych. fiz.
	Kobryń	geogr. przyr.	końcowy	I	
	"	rys. i robót	"	III	
	Łuniniec	metod. ped.	"	I	
	Nieśwież	" "	początk.	I	
	"	humanistyczny	końcowy	III	
	Prużana	rys. i robót	"	III	

	Inspektorat	Typ kursu		Termin	UWAGI
Okrąg Szkolny Pomorski.	Chojnice	humanistyczny	końcowy	III	
	Grudziądz	metod. ped.	początk.	III	
	"	" "	"	III	
	Kościerzyna	humanistyczny	"	III	
	"	fiz. matem.	"	III	
	Lubawa	" "	końcowy	III	
	Swiecie	humanistyczny	"	III	
	Toruń	fiz. matem.	"	III	
Okrąg Szkolny Poznański.	Bydgoszcz	śpiewu i wych. fiz.	"	I	
	"	rys. i robót	początk.	I	
	Krotoszyn	metod. ped.	końcowy	I	
	Poznań	geogr. przyr.*)	jednoraz.	I	ogólnopolski.
	"	fiz. matem.*)	"	I	
	"	śpiewu i wych. fiz. **)	"	I	
	Wolsztyn	fiz. matem.	końcowy	I	
Okrąg Szkolny Warszawski Województwo Warszawskie.	Ciechanów	śpiewu i wych. fiz.	początk.	I	
	Gostynin	rys. i robót	"	I	
	Łowicz	humanistyczny	końcowy	I	2 równoległe kursy
	"	rys. i robót**)	jednoraz.	I	
	"	" "	końcowy	III	
	Aleksandrów Kuj. (pow. Nieszawski)	fiz. matem.	"	I	2 równoległe kursy
	Płock	śpiewu i wych. fiz.	"	I	
	Sochaczew	rys. i robót	"	I	w Szymanowie.
	"	" "	początk.	III	"
	Lipno	pszczelniczo-ogrodniczy*)	jednoraz.	I	w Wymyślinie ogólnopolski.
	Warszawa pow.	metod. ped.	końcowy	I	2 równoległe kursy w Pruszkowie.
	" "	polonistyczny*)	jednoraz.	I	w Pruszkowie ogólnopolski.
	" "	metod. ped.	końcowy	I	2 równol. kursy w Ursynowie.
	Warszawa	biologiczny *)	jednoraz.	I	w Warszawie prac. ogr. bot. ogóln. pol.
	"	higjeny *)	"	I	w Państ. szk. higj.

	Inspektorat	Typ kursu		Termin	UWAGI
Okrąg Szkolny Warszawski Województwo Kieleckie.	Częstochowa	metod. ped.	końcowy	I	2 równoległe kursy.
	Kozienice	rys. i robót	"	I	
	Olkusz	" "	"	I	
	"	śpiewu i wych. fiz.	"	I	
	Opatów	"	"	I	
	Radom	metod. ped.	"	I	2 równoległe kursy.
	"	humanistyczny	"	I	"
	Sosnowiec	geogr. przyr.	"	I	"
	"	rys. i robót	początk.	I	
Okrąg Szkolny Wileński.	Oszmiana	humanistyczny	końcowy	I	
	Święciany	fiz. matem.	"	I	
	Wilno pow.	humanistyczny	"	I	w Trokach.
	" "	geogr. przyr.	"	I	w Trokach.
	Wilno miasto	fiz. matem.	"	I	
	" "	rys. i robót	"	I	
	" "	śpiewu i wych. fiz.	"	I	2 równoległe grupy: męska i żeńska.
	" "	metod. ped.	"	III	
	" "	humanistyczny**)	jednoraz.	I	
Okrąg Szkolny Wołyński.	Kowel	geogr. przyr.	końcowy	I	
	"	metod. ped.	"	III	kosztem naucz. szkół powsz.
	"	humanistyczny	początk.	I	"
	Kostopol	"	końcowy	I	
	"	jęz. ruskiego	"	III	
	Krzemieniec	fiz. matem.	"	I	"
	"	rys. i robót	początk.	III	"
	Łuck	geogr. przyr.	końcowy	III	
	"	humanistyczny	początk.	I	
	Równe	metod. ped.	końcowy	I	
	"	fiz. matem.	"	I	
	Włodzimierz	metod. ped.	"	III	
	Zdołbunów	śpiewu i wych. fiz.*)	jednoraz.	I	
	"	geogr. przyr.	"	I	
	"	metod. ped.	końcowy	III	
	"	rys. i robót *)	jednoraz.	III	

	Inspektorat	Typ kursu		Termin	UWAGI
Województwo Śląskie	Pow. Urząd Szk. Katowice I	mat. fiz. przyr.	końcowy	I	2 kursy
	Pow. Urząd Szk. Tarnowsk. Góry	„ „ „	„	I	1 kurs
	Pow. Urząd Szk. Rybnik I w Rybniku	„ „ „	„	I	1 „
	Pow. Urząd Szk. Rybnik III	„ „ „	„	I	1 „
	Kopalnia Emmy				

UWAGI:

1. Termin I trwa od 5 lipca do 30 lipca, II od 14 lipca do 11 sierpnia, III od 2 sierpnia do 28 sierpnia.

2. Jedną gwiazdką oznaczono kursy, przeznaczone dla nauczycieli kwalifikowanych, dwiema gwiazdkami kursy dla kwalifikowanych, przygotowujące do Wyższych Kursów Nauczycielskich. Kursy przygotowawcze tylko do egzaminu eksternów, mają prócz tego odpowiednią adnotację w uwagach.

3. Na kursach dla niekwalifikowanego nauczycielstwa w Okręgu Szkolnym Pomorskim i w Wojew. Śląskiem nie przewiduje się słuchaczy z innych Okręgów Szkolnych.

4. Ewentualne zmiany zostaną osobno ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa.

Okrąg Szkolny ....

Inspektorat Szkolny ....

KARTA WPISOWA

na kursy wakacyjne w r. 1926.

1. Nazwisko ....
2. Imię ....
3. Miejsce urodzenia x) .... powiat ....
4. Data urodzenia: dn. x) .... roku x) ....
5. Wyznanie ....
6. Pracuje jako .... w szkole .... klasowej w ....
7. Liczba lat służby w szkolnictwie .... w tem w szkolnictwie polskiem od r. ....
8. Posiadane świadectwa szkolne:
   a. Zakład naukowy ....
   b. Miejscowość ....
   c. Liczba klas ukończonych z wynikiem dodatnim .... w r. ....
9. Uprzednio składane egzaminy nauczycielskie przed stałemi Komisjami Egzaminacyjnemi lub przed Komisjami Egzaminacyjnemi na wakacyjnych kursach końcowych (tylko dla niewykwalifikowanych):

z jakiej grupy przedmiotów	gdzie	kiedy	z jakim wynikiem
a.			
b.			
c.			
d.			
e.			

10. Pragnie się zapisać w roku bieżącym na kurs xx) .... w miejscowości .... wojew. .... w terminie xxx) ....
11. Kurs wakacyjny początkowy tej samej grupy przedm. ukończył w r. .... w .... z wynikiem ....

12. Jednocześnie zapisuje się na osobnej karcie na kurs xx).................................. w miejscowości .... wojew. .... w terminie xxx)..................................

13. Przygotował prac domowych.................................. z przedmiotów..................................

14. Czy ma zapewnione mieszkanie prywatne i utrzymanie w siedzibie kursu ....

....

15. Tytułem zaliczki na koszty, związane z organizacją kursu, składa równocześnie kwotę 10 zł.

16. Uwaga ....

....

17. Data.................................. podpis..................................

18. Uwaga Inspektora powiatu, w którym kandydat pracuje ....

19. Zaświadczam zgodność powyższych danych z dokumentami, znajdującemi się w Inspektoracie, oraz potwierdzam odbiór wpisowego.

Data Podpis Inspektora Szkolnego

....

..................załącznik.

---

x) Rubryki: 3, 4 i 5 należy wypełnić ściśle w/g metryki.

xx) Dokładnie odpisać z „Rozkładu" tytuł kursu.

xxx) Oznaczyć ściśle cyfrą według „Rozkładu"

UWAGA: Wysyłanie równocześnie dwu kart wpisowych na 2 kursy, odbywające się w tym samym terminie w różnych miejscowościach nie jest dopuszczalne.

63.

Do Inspektoratów Szkolnych Okręgu Poleskiego.

„Stacja Ochrony Roślin w Sarnach"

Kuratorjum powiadamia, że przy Okręgowem Towarzystwie Rolniczem w Sarnach powstała „Stacja Ochrony Roślin" celem zwalczania chorób i szkodników roślin uprawnych, sadów i lasów na terenie Województw Wschodnich. Miarą powodzenia tej pożytecznej pracy będzie pozyskanie przez Stację jak największej liczby sympatyków i korespondentów wśród inteligencji wiejskiej, którzyby z jednej strony pouczali i zachęcali rolników do korzystania z usług Stacji, a z drugiej strony sami obserwowali i przesyłali okazy chorych i uszkodzonych roślin i ich szkodników.

Wielkie usługi w tym wypadku będzie mogło oddać nauczycielstwo publicznych szkół powszechnych jako najbliżej ludu stojące i znajdujące się w bezpośrednim z nim kontakcie.

W związku z powyższem P. P. Inspektorowie Szkolni powiadomią podległe im nauczycielstwo o powstaniu Stacji i odpowiednio je do wzięcia udziału w jej pracy zachęcą.

Pozatem wobec tego, że kierownik Stacji wyraził pragnienie bezpośredniego zetknięcia się z nauczycielstwem na tegorocznych kursach wakacyjnych celem zjednania sobie jego współpracy, Kuratorjum uważa za wskazane ułatwić mu to zadanie.

Za Kuratora (—) B. KUDELKA.

Brześć n/B. dn. 24/III 1926 r. Nr. I-5407/26.

64.

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Do Kuratorjów Okręgów Szkolnych, inspektorów szkolnych, dyrekcyj szkół i całego ogółu nauczycielstwa

w sprawie propagandy przeciwgruźliczej.

W czasie od dn. 1 kwietnia do 15 maja r. b. Związek Przeciwgruźliczy dorocznym zwyczajem urządza dni propagandy przeciwgruźliczej: zbiórki na ulicach i w pomieszczeniach publicznych zamkniętych, odczyty, pogadanki, przedstawienia i inne przedsięwzięcia, mające na celu zainteresowanie ogółu ludności zagadnieniem tej wielkiej klęski społecznej, jaką jest gruźlica, oraz zdobycie środków na walkę z tą groźną chorobą.

Na prośbę Zarządu Związku Przeciwgruźliczego Ministerstwo poleca Kuratorjom Okręgów Szkolnych, inspektoratom szkolnym, dyrekcjom szkół oraz ogółowi nauczycielstwa, by z tą akcją propagandową współdziałały. Do środków współdziałania należą: odczyty i pogadanki w szkołach w okresie propagandy na temat walki z gruźlicą, zachęcanie do zakupu nalepek na cel powyższy i zezwalanie na zawieszenie w szkołach na okres wspomniany propagandowych plakatów, nadsyłanych przez Związek Przeciwgruźliczy.

Warszawa, dnia 25 marca 1926 roku. (L. O. Prez. 2408/26).

Za Ministra Wyznań Religijn. i Oświec. Publiczn.

(—) ŁOPUSZAŃSKI
Podsekretarz Stanu

65.

OKÓLNIK

Ministerst. Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

do wszystkich zakładów naukowych, podległych Ministerstwu, z wyjątkiem szkół wyższych,

w sprawie Dnia Spółdzielczości.

Centralny Komitet Dnia Spółdzielczości zawiadomił Ministerstwo, iż dnia 5 względnie 6 czerwca r. b. będzie urządzony w całej Polsce Dzień Spółdzielczości celem propagandy idei Spółdzielczej. Podobnie jak w roku ubiegłym, Ministerstwo poleca jedną godzinę nauki szkolnej w dniu 5 czerwca 1926 r. poświęcić omówieniu zagadnienia spółdzielczości i propagandzie idei spółdzielczości we wszystkich klasach (oddziałach) zakładów naukowych, podległych Ministerstwu, w których kształci się młodzież powyżej lat 10-ciu. Każdy zakład naukowy otrzyma od Centralnego Komitetu broszurę, zawierającą materjały i wskazówki do pogadanek.

Warszawa, dn. 27 marca 1926 r. (L. O. Prez. 2411/26).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

(—) St. GRABSKI

66.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego

Warszawa, dnia 20 kwietnia 1926 r.

Nr. O. Prez. 2960/26

Do P. P. Kuratorów Okręgów Szkolnych i Wizytatora Liceum Krzemienieckiego.

W sprawie zaliczenia do wysługi emerytalnej czasu państwowej służby pomocniczej niepubliczno-prawnej.

W związku z okólnikami z dnia 14 lipca 1925 roku L: 6415/O. Prez./25 i z dnia 20 listopada 1925 roku L: 10370/O. Prez./25 Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości następujące wyjaśnienia, udzielone przez Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Prezydjum Rady Ministrów w piśmie z dnia 12 marca 1926 r. L: 26241 (DB) Em:

Funkcjonarjusze państwowi, którzy przed mianowaniem urzędnikami, byli zatrudnieni jako pomocnicy kancelaryjni, albo pozostawali nie w publiczno — prawnej państwowej służbie pomocniczej, mają w myśl uchwały Rady Ministrów z dnia 14.X.1925 Okólnik Min. W. R. i O. P. z 20.XI.1925 L: 10370/O. Prez. do zaliczyć lata poprzedniej służby, celem zaliczenia tej służby do wysługi emerytalnej.

O nabyciu prawa do wysługi emerytalnej decydują przepisy art. 81 ust. emerytalnej z 11.XII.1923, gdyż tylko ten art. ustawy emerytalnej może mieć zastosowanie w danym wypadku. Doliczenie wymienionym funkcjonarjuszom ich poprzedniej służby w charakterze pomocnika kancelaryjnego lub nie publiczno — prawnej służby pomocniczej, jako pracy zawodowej w myśl art. 97 ustawy emerytalnej nie może mieć miejsca.

Do oficjantów kancelaryjnych mają zastosowania uchwały Rady Ministrów z dnia 25.IV. i 13 V.1925 okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 14 lipca 1925 r. L: 6415/O. Prez. 25 w myśl których mają oni zakupić poprzednią służbę pomocników kancelaryjnych, celem zaliczenia jej do wysługi emerytalnej.

Zakupione przez wyżej wymienionych funkcjonarjuszów państwowych względnie oficjantów kancelaryjnych lata służby pomocniczej, mają wpływ tylko na wysokość zaopatrzenia, a nie uzasadniają roszczenia o to zaopatrzenie. W wypadku więc gdy dany funkcjonarjusz państwowy względnie oficjant kancelaryjny zostanie w myśl obowiązujących przepisów zwolniony

ze służby nabywa prawo do uposażenia emerytalnego tylko jeżeli pozostawał w zaliczalnej do wysługi emerytalnej służbie conajmniej przez 10 lat.

Wreszcie Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego poleca zwrócić uwagę interesowanych osób na terminy podane w uchwałach Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia, 13 maja oraz 14 października 1925 r.

Za Ministra

(—) Dr. K. DAWIDOWSKI

Dyrektor Departamentu.

67.

Do P.P. Inspektorów Szkolnych, Dyrekcyj Seminarjów Nauczycielskich i Kierownictw Preparand O. S. Poleskiego.

Kuratorjum zwraca uwagę na „Podręcznik gimnastyki" Törngrena w tłomaczeniu H. Czechwiczówny i T. Dręgiewicza, który wyszedł z druku w roku bieżącym.

Ponieważ jest to pierwsza w literaturze polskiej książka obszernie traktująca sprawę wychowania fizycznego, Kuratorjum zaleca zaznajomienie nauczycielom szkół powszechnych i wychowania fizycznego w seminarjach i preparandach.

Podręcznik ten został wydany przez Książnicę — Atlas we Lwowie — ul. Czarnieckiego 12 i kosztuje 12 złotych.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego

Z. PODGÓRSKI

p.o. Naczelnika Wydziału

Brześć n/B. dn. 12/IV 1926 r. Nr. I-5085/26

68.

KOMUNIKAT

Polskiej Macierzy Szkolnej w sprawie szkolnicwa polskiego w Gdańsku.

Kuratorjum otrzymało odezwę Polskiej Macierzy Szkolnej w Gdańsku, z której wynika, że organizacja ta utrzymuje w Gdańsku: 1) polskie gimnazjum 8-klasowe o 12 oddziałach, w którem kształci się 370 uczniów, 2) ośm ochronek, w których S. S. Dominikanki wychowują w duchu polskim przeszło 400 dzieci, 3) szwalnię, skupiającą 10 dziewcząt polskich. Ponadto Polska Macierz Szkolna w Gdańsku podtrzymuje polskie szkoły

powszechne, które utrzymuje wprawdzie z obowiązku Senat Gdański, jednak stawia żywiołowi polskiemu na każdym kroku trudności, i zamierza zorganizować polską szkołę handlową, posiadając własny, podarowany na ten cel budynek.

Tak różnorodna, a bezwątpienia bardzo pożyteczna działalność Polskiej Macierzy Szkolnej na terenie Wolnego Miasta pociąga znaczne wydatki, wynoszące rocznie około 200.000 guldenów gdańskich, — wydatki te pokrywa Macierz wyłącznie ze składek i ofiarności publicznej.

Obecnie, gdy ofiary znacznie się zmniejszyły, a nawet prawie ustały, Macierz Szkolna Gdańska zwróciła się do instytucyj państwowych i całego społeczeństwa z prośbą o pomoc, aby uniknąć katastrofy zamknięcia swych instytucyj.

Należy się spodziewać, że społeczeństwo polskie nie dopuści do upadku instytucyj oświatowych P. M. S. w Gdańsku, oraz, że do uratowania ich przyczyni się także nauczycielstwo i urzędnicy Okręgu, składając drobne chociażby ofiary pieniężne, które przesyłać należy pocztą na konto Macierzy Szkolnej w Gdańsku przez P. K. O. Nr. 176040.

Za Kuratora **Okręgu** Szkolnego
(—) BOBKA.

69.

KOMUNIKAT

Firma „H. Lewandowski, Lwów, Blacharska Nr. 8" nadesłała Kuratorjum ofertę na dostarczanie dla szkół mikroskopów, aparatów projekcyjnych i stereoskopów, ofiarując niskie ceny i dogodne warunki spłaty.

Na ofertę powyższą warto zwrócić uwagę z tego względu, że firma wyraża gotowość wysłania na żądanie mikroskopów na okaz bez przymusu kupna i bez zadatku z zastrzeżeniem zwrotu w ciągu dni sześciu, co mogłoby w wielu wypadkach ustrzec szkoły od nabycia przyrządów tandetnych, niesolidnie wykonanych, które — niestety — dotychczas przez niektóre firmy były szkołom dostarczane.

70.

Do Dyrekcyj państwowych i prywatnych gimnazjów i seminarjów nauczycielskich, Kierownictw preparand, oraz Inspektoratów Szkolnych Okręgu Poleskiego

Święto sportowe młodzieży szkolnej.

Na „święto sportowe młodzieży szkolnej" Kuratorjum wyznacza w roku bieżącym sobotę 12 czerwca z tem, że część programu obchodu święta może być przesunięta na dzień następny t. j. niedzielę.

Dyrekcje i kierownictwa szkół oraz Inspektoraty winny obecnie już rozpocząć przygotowania do obchodu, polegające na zorganizowaniu i wyćwiczeniu drużyn, opracowaniu planu uroczystości i przygotowaniu nagród. W miejscowościach, gdzie jest kilka szkół, kierownicy szkół i nauczyciele ćwiczeń cielesnych powinni się porozumieć i ułożyć wspólny program obchodu święta.

Podobnie jak w roku ubiegłym należy przy opracowaniu programu uroczystości i zawodów dążyć do jaknajszerszego spopularyzowania sportu, a w tym celu ułożyć program tak, aby jaknajwiększa liczba młodzieży brała udział w uroczystości i zawodach, przyczem szczególny nacisk kłaść należy na popisy grupowe, gry sportowe, zawody drużyn, nie należy natomiast dążyć za wszelką cenę, jak to niestety często jest w szkołach praktykowane, do zdobycia efektownych wyczynów indywidualnych, które dają się osiągnąć tylko w drodze przemęczającego młodzież forsownego treningu.

Na uroczystość sportową należy zapraszać także rodziców uczniów, przedstawicieli społeczeństwa i władz, aby i w społeczeństwie obudzić większe zainteresowanie sportem i wychowaniem fizycznem, wykorzystując w ten sposób „święto sportowe" jako środek propagandowy.

Z przeprowadzenia „święta sportowego" złożą Dyrekcje przed końcem roku szkolnego t. j. przed dn. 1 lipca 1926 r. sprawozdanie zawierające krótki opis obchodu święta, a o ile odbędą się zawody międzyszkolne — nalezy opisać je dokładniej z oznaczeniem ich rodzaju i ilości zawodników z każdego zakładu.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego

(—) BOBKA

Naczelnik Wydziału.

Brześc n/B., dn. 30 kwietnia 1926 r. Nr. II-7834/26.

Cena 40 gr.

Redaktor Dziennika Urzędowego **Jan Bobka.**

Adres redakcji i Administracji Brześć n/B. — Kuratorjum.

Składano i odbito w Drukarni **M. Tenenbauma** w Brześciu n/B.
z polecenia Kuratora Okręgu Szkolnego Poleskiego.